

Poseban prilog
Večernjeg lista i
Sveučilišta u Mostaru

universitas

MOSTARIENSIS

SVEUČILIŠNE NOVINE
SVEUČILIŠTA U MOSTARU

14.000
studenata

1354
nastavnika

10
fakulteta i
Likovna
akademija

PIŠE Jozo Pavković, glavni urednik Večernjeg lista BiH

ZAJEDNIČKA MISIJA VEČERNJAKA I SVEUČILIŠTA JE IZGRADNJA BOLJEG DRUŠTVA

U vremenu odlazaka, novih iseljavanja, straha i besperspektivnosti, Sveučilište u Mostaru ostaje i opstaje kao institucija zbog koje u Hercegovinu dolaze mladi stjecati nova znanja, a mnogi od njih naseliti se, zaposliti i ostati na tom prostoru. Nije pretenciozno reći kako Sveučilište ima ključnu ulogu u očuvanju obrazovne, znanstvene i demografske vitalnosti Hrvata u BiH.

Kao stožerni stup opstojnosti hrvatskoga naroda u Bosni i Hercegovini te njegove ravnopravnosti s ostala dva naroda, Sveučilište u Mostaru prepoznala je Republika Hrvatska, što se ogleda i kroz kontinuiranu materijalnu i svaku drugu potporu. Nemali broj studenata iz Hrvatske odlučuje se za studij u Mostaru. Sveučilište daje intelektualnu snagu, znanje, a bez toga razvoj naše sredine nije moguć.

Trudeći se svojim studentima osigurati što bolje uvjete, ova visokoškolska ustanova je posljednjih godina napra-

vila značajan iskorak po pitanju uvjeta studiranja i infrastrukture, a skorom izgradnjom sveučilišnog kampusa kvaliteta studiranja će podići na još višu razinu. Dobro je znati i da su diplome stečene na Sveučilištu priznate u cijeloj Europi.

Svjesni svoje društvene uloge u BiH, i mi iz Večernjaka smo u Sveučilištu prepoznali partnera i instituciju s kojom želimo graditi vedriju budućnost. Sinergija naših novina i Sveučilišta iznimno je važna i otvara brojne mogućnosti. Ovaj prilog tek je mali korak na tom smjeru i primjer naše moguće suradnje.

Kroz praktičnu obuku studenata novinarstva, ali i kroz promociju i afirmaciju Sveučilišta u cjelini Večernji list je već godinama značajan partner ovoj instituciji. S druge strane, mi u svakodnevnom radu možemo crpiti mnoštvo tema, ali i stavove, objašnjenja ili, jednom riječju, znanje koje iz godine u godinu protječe, ali se i akumulira na mostarskom Sveučilištu.

Mnogo je društveno važnih poveznica između Večernjega lista i Sveučilišta u Mostaru. Kao kraljevnice informiranja i obrazovanja Hrvata, i jedni i drugi prisutni smo na svim prostorima u BiH gdje živi hrvatsko stanovništvo. Večernjak to čini preko mreže svojih dopisnika, tema i distribucije, a Sveučilište preko studenata, profesora i dislociranih studija i instituta.

Naša zajednička misija je graditi bolje i civilizirano društvo u BiH te osigurati Hrvatima, ali i svima drugima da ostanu u ovoj zemlji, ulažu u nju, izgrađuju je boljom i pravednijom.

Znanje je uvijek tijekom povijesti bilo temelj opstanka i održivosti jednoga naroda i bez mostarskoga Sveučilišta Hrvati u BiH ostali bi bez tog temelja, a time i budućnosti u vlastitoj domovini.

Jer, ne zaboravimo, Sveučilište u Mostaru jedino je sveučilište izvan Hrvatske na kojemu se nastava izvodi na hrvatskom jeziku i dok je njega, izumrijeti neće.

Ponosni smo na naših 40 godina

PIŠE Dragan Čović predsjedatelj Predsjedništva BiH

SVEUČILIŠTE MORA OPSTATI I ŽIVJETI, ONO JE NAJVRJEDNIJI GENERATOR RAZVOJA

Sveučilišta su iznimne vrste institucija stvorene da budu trajne i izdržljive. Mudro dizajnirana, vodena i financirana postaju stupovi našeg društva. Sveučilišta su i predvodnici promjena, sakupljači talenata i tvornice ideja gdje se izražavaju kreativnost, stvaralaštvo, akcija i reakcija, idealizam mladosti i percepcije života. Snaga ovakvog promišljanja je u stanju rješavati probleme i unapređivati blagostanje zajednice. Sveučilište je, prije svega, jedna zajednica u kojoj oni koji ga pohađaju grade sami sebe i u kojem sazrijeva neovisnost njihova razmišljanja i pogleda na društvo i svijet oko njih. Međutim, Sveučilište u Mostaru imalo je jednu posebnu ulogu koju možda nema ni jedno drugo sveučilište - na njemu počiva teret opstojnosti visokog obrazovanja u hrvatskom narodu u Bosni i Hercegovini.

Spremni na nove izazove

Cijelo vrijeme svoga postojanja gaji svoj hrvatski jezik, kolijevku svog opstanka tijekom stoljeća. Kao živi organizam, u proteklih 40 godina Sveučilište u Mostaru je raslo i razvijalo se kroz nove fakultete ili usmjerenja, dajući time sve veću priliku studentima pronaći i preuzeti segment naobrazbe u kojem vide svoju budućnost. Baš u toj budućnosti leži i odgovornost. U idućim godinama trebat će istinski pokazati kako smo spremni na nove izazove, a koji su obično veći i jači nego do sada. Jer novo vrijeme traži nove ljude s naobrazbom koja će biti ključni instrument brzog, ali održivog razvoja. Novo vrijeme donosi i nove potrebe. Tržište traži osposobljene kadrove sa znanjima koja su potrebna za brzi ekonomski razvitak. Stoga se sveučilišta moraju prilagoditi i inovirati. Moraju znati prihvatiti svoje kulturno, tradicijsko i fizičko okruženje, ali i lomiti prepreke i graditi mostove znanja. Nužno je da budu socijalno osjetljiva, kreativna i spremna preuzeti rizike, čime postaju istinska snaga transformacije društva u kojem djeluju. Nikada iz svog vidokruga ne smiju izgubiti one zbog kojih postoje, svoje studente i njihove potrebe, i oni trebaju biti izvorište njihova djelovanja. I na kraju, trebaju biti odani partneri svojoj zajednici koja s druge strane mora preobraziti svoje razmišljanje i prepoznati da je Sveučilište u Mostaru najvrjedniji generator razvoja, ideja i potencijala koji mogu mijenjati svijet u kojem živimo. Uvjeren sam, samo nabolje. U životu jednog čovjeka 40 godina može biti mnogo, ali i malo. U životu jednog sveučilišta to se može nazvati ulaskom u adolescenciju, početkom životnog vijeka. Gleda-

Svi moramo slijediti jednu nit, vodilju, da, gradeći Sveučilište u Mostaru te pomažući mu živjeti i djelovati u idućim desetljećima, gradimo i svoje ime, svoj ponos i prkos te svoje ogledalo mudrosti i znanja

jući na rezultate, možemo ih sigurno nazvati neprocjenjivima. Jer se doprinosi društvu, užoj ili široj zajednici, pojedincu ili kolektivu ne može izmjeriti tehničkim mjerilima. To mogu mjeriti mjerom kojom jedno sveučilište prepoznaje drugo i koliko se međusobno priznaju, surađuju ili koliko je snažna njihova interakcija sa zajednicom u kojoj djeluju, kao i koliko utječu na njezinu dobrobit i blagostanje. Uloga svih nas u tome je vrlo bitna. I moja malenkost, kao dio neprekinutoga ciklusa znanja na Sveučilištu u Mostaru, daje svoj doprinos boljem razumijevanju obveze očuvanja tog izvora visokog obrazovanja, kao profesor, ali i kao odgovoran i samosvjestan političar. Kao kodačić u satnom mehanizmu ovog kolektiva, s ponosom sudjelujem u procesu razmjene svog znanja i iskustva, a koje sam i sam prikupio tijekom proteklih godina u tom istom kolektivu. Stoga je moj svakodnevni zadatak doprinositi da isti živi i dalje se razvija. Dobro obrazovanje je ključ uspjeha svakog društva, a kraljevicu jednog naroda čini razina njegove naobrazbe. Za obrazovanog čovjeka nema prepreka - sve je rješivo, samo je pitanje koliko nam je potrebno vremena da to obavimo. Znanje gradi samopouzdanje za donošenje odluka, za život, za prihvaćanje uspona i padova. Jer svijet oko nas ne prestano mijenja. Čini se svake godine sve brže i brže. Stoga i društvo mora biti sposobno prepoznati sve prijatelje

i mogućnosti koje takva promjena donosi. S druge strane, ako mi želimo mijenjati svijet, trebamo ne prestano stjecati obrazovanje koje nam je nužno kako bismo proširili svoje znanje koje opet moramo neprestano koristiti i dijeliti kako bismo postigli značajnu razliku između napretka i stagnacije. Tako je u društvu, a tako je i u svakoj javnoj ili privatnoj organizaciji ili obitelji.

Može bolje i više

Kroz obrazovanje se stvaraju novi lideri. Treba ih svako društvo jer usvajanjem novih znanja možemo proizvoditi promjene i dosezanje ciljeva u poslovnom, ali i ekonomskom i političkom smislu. Jer uspjeh ne dolazi besplatno i preko noći. A kad dosegnete željeni cilj, onda svoje znanje i iskustvo ne prestano treba nadograđivati kako biste išli ukorak sa svijetom koji se rapidly mijenja. Danas, nakon 40 godina svoga postojanja, Sveučilište u Mostaru se pozicioniralo visoko na ljestvici modernih sveučilišta i sa svakom sljedećom godinom mora pokazivati da može bolje i više. To treba biti njegova misija jer mora opstati i živjeti za nove generacije, za djecu naše djece, mladost koja treba ostati ovdje, graditi sebe kroz svoje obrazovanje, a samim time čuvati vrijednosti svoje tradicije i obilježja našeg postojanja na ovim prostorima kroz minula stoljeća. To je i zadaća svih nas koji doprinosimo razvoju našeg društva svojim političkim i društvenim djelovanjem. Svi moramo slijediti jednu nit, vodilju, da, gradeći Sveučilište u Mostaru te pomažući mu živjeti i djelovati u idućim desetljećima, gradimo i svoje ime, svoj ponos i prkos te svoje ogledalo mudrosti i znanja. Svako vam dobro i živjeti!

PIŠE Miroslav Lajčak predsjednik Opće skupštine UN-a, dobitnik počasnoga doktorata

U MLADE ULAŽEM VELIKU NADU, VIŠTE BUDUĆNOST!

Dobar dan, dragi prijatelji, pozdrav iz New Yorka, iz sjedišta Ujedinjenih naroda. Ovom prilikom želim zahvaliti rektoru Zoranu Tomiću koji je omogućio da vam se ovim putem obratim. Zao mi je što nisam s vama, ipak, iako tisućama milja daleko, osjećam se dijelom proslave 40 godina Sveučilišta u Mostaru. Moram priznati da sam duboko dirnut što ste mi dodijelili počasni doktorat Sveučilišta u Mostaru zbog svega što ovo Sveučilište predstavlja. Iako je sagrađeno prije 40 godina, iz poznatih razloga je u samom početku moralo zatvoriti svoja vrata.

Ukazali ste mi čast. Duboko sam dirnut što ste mi dodijelili počasni doktorat Sveučilišta u Mostaru. Danas ono predstavlja čvorište ideja i aktivnosti, otvarajući vrata studentima iz svih zajednica

Model daljnjeg napretka

Danas ono predstavlja čvorište ideja i aktivnosti, otvarajući vrata studentima iz svih zajednica. Ovakav pristup predstavlja bogatstvo BiH i model daljnjeg napretka društva. Stoga sam neizmjer-

no ponosan što postajem dio vas. Kao što i sami znate, jedno razdoblje života proveo sam radeći u BiH. Otišao sam fizički, ali ipak osjećam i mislim da je dio mene ostao, dio moga srca ostao je ovdje. Još uvijek pratim vaše medije i vijesti iz zemlje. Još uvijek razgovaram s vašim političkim liderima. Još uvijek, kao i mnogi od vas, razmišljam o izazovima koji su pred vama. I bit ću iskren, po odlasku iz zemlje sam mislio da će više toga biti urađeno. Nadao sam se, odnosno nadali smo se da će veći progres biti ostvaren. Ja se i dalje nadam i uzdam u snažnu i prosperitetnu BiH unutar snažne i uspješne Europske unije. Iako u ovoj kratkoj videoopreci ne mogu reći sve što bih želio poručiti, želim istaknuti jednu stvar. Veliku nadu ulažem u vas mlade, vi niste samo budućnost ove zemlje vi ste i njezina sadaš-

nost. To što vi radite je iznimno značajno da nastavljate s izgradnjom svojih akademskih kapaciteta, ali isto tako, kreirate nove ideje i rješenja. Svakodnevno ste u dijalogu s kolegama, s profesorima, s vanjskim akterima.

Slušajte jedni druge

Slušajte jedni druge, poštujujte različitosti i učite iz njih te time radite na izgradnji i budućnosti zemlje, ali i cjelokupnog društva. Vaši postupci će imati utjecaja na regionalnom i međunarodnom planu. U meni ćete uvijek imati iskrenog prijatelja i podršku. Nastavit ću raditi u interesu naroda BiH i na ispunjavanju zajedničkih ciljeva. Nadam se kako ću se s mnogima od vas sreći u budućnosti, u Mostaru, New Yorku ili nekom drugom mjestu. Još jednom zahvaljujem na časti koju ste mi pružili. Sretno!

PIŠE Andrej Plenković predsjednik Vlade Republike Hrvatske

SVEUČILIŠTE U MOSTARU IMA STRATEŠKI ZNAČAJ ZA HRVATE U BIH, ALI ZA HRVATSKU

Utemeljitelji Sveučilišta u Mostaru, a time i visokog obrazovanja u Hercegovini, teško su mogli pretpostaviti da će Sveučilište u Mostaru 2017. godine tako uspješno ispunjavati svoje tri temeljne misije - obrazovnu, znanstveno-istraživačku i društvenu. Četrdeseta obljetnica djelovanja i oko 14.000 studenata Sveučilišta u Mostaru pokazatelji su snage, vitalnosti i značaja jedinog javnog sveučilišta na hrvatskom jeziku izvan granica Republike Hrvatske. Sveučilište je izašlo i iz okvira Hercegovine jer veliki broj fakulteta ima dislocirane studije i institute, od Hercegbosanske županije, središnje Bosne, do Posavine. Na taj se način razvijaju i ti dijelovi BiH u kojima stoljećima živi hrvatski narod. Iako jedino javno na hrvatskom jeziku u BiH, Sveučilište u Mostaru je uključivo i otvoreno. To pokazuje i mobilnost studenata i profesora iz cijele BiH, Hrvatske, Europe, pa i dalje.

Njeguje tradiciju sveučilišta

U Mostar se dolazi, ali se i putuje u druga sveučilišna središta, čime se upotpunjuju iskustva, kompetencije, znanja i vještine. Otvorenošću se promiče i izvrsnost. Osim toga, i veliki broj studenata iz Hrvatske, a osobito Dalmacije, studira na mostarskom Sveučilištu.

Nova uprava, na čelu s rektorom prof. dr. sc. Zoranom Tomićem, zacrtala je i ambiciozan plan nužne sinergije između visokog obrazovanja i gospodarstva. Posebna pozornost posvećuje se studijima iz STEM područja, čime se nastoji odgovoriti na temeljno pitanje studenata - što nakon studija i kako kapitalizirati stečene kompetencije, znanja i vještine na tržištu rada? Pa ipak, Sveučilište u Mostaru njeguje tradiciju sveučilišta kao rasadnika općeg i specijaliziranog znanja, istraživanja, mišljenja i ideja. Osim svoje obrazovne i znanstveno-istraživačke misije, Sveučilište u Mostaru stožerni je stup opstojnosti identiteta hrvatskoga naroda u Bosni i Hercegovini i njegove ravnopravnosti s ostala dva konstitutivna naroda. Zbog toga Sveučilište za Hrvate u BiH, ali i za Hrvatsku ima strateški značaj u svim razmatranjima ne samo razvoja visokog obrazovanja nego i ustavno-pravnog, gospodarskog, znanstvenog, demografskoga, kulturnog i svakog drugog karaktera. Uz snažno Sveučilište u Mostaru, Hrvatska lakše može ispunjavati svoju ustavnu obvezu skrbi o Hrvatima u BiH, ali i pomoći toj zemlji na europskom putu. To jasno znači da Sveučilište ima strateški značaj i za Hrvatsku. Zbog toga je Vlada u okviru programa podrške Hrvatima u Bosni i Hercegovini financirala izgradnju suvremenog kampusa I, sudjelovanje profesora iz Hrvatske u izvođenju nastave na Sveučilištu te doktora-nada iz BiH na poslijediplomskim studijima na javnim sveučilištima u Hrvatskoj. Ponosni smo što je, zahvaljujući potpori hrvatske Vlade,

prošle akademske godine otvoren i studij dentalne medicine na Medicinskom fakultetu Sveučilišta. Zajedničkim snagama opremili smo i otvorili Informatičko-tehnološko-inovacijski centar "Nikola Tesla" te kabinet fizike, čime su stvorene pretpostavke za otvaranje doktorskoga studija ekologije, zaštite prirode i okoliša na Fakultetu prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti. U suradnji s Agronomskim i prehrambeno-tehnološkim fakultetom realiziran je projekt održivog ostanka kroz zaštitu i očuvanje lokalnih autohtonih životinja i proizvođača. Financiran je i laboratorij za analizu smilja, što će zaokružiti cjelokupan proces proizvodnje, prerade i distribucije te važne, posebice za Hrvate u Hercegovini, poljoprivredne grane. Također smo dali potporu realizaciji projekta obnove sportskog kompleksa u okviru kampusa i Sveučilišta u Mostaru. Dosađajni iznos podrške samo od Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske iznosi 2.500.000 kuna, a do kraja 2017., u vrlo kratkom roku, bit će isplaćen i dodatni iznos od 5.000.000 kuna. Siguran sam kako je još puno dobrih projekata pred nama koje ćemo zajednički realizirati na dobrobit hrvatskog naroda te cijele Bosne i Hercegovine.

Plodovi Sveučilišta vidljivi

Sveučilište u Mostaru sudjeluje i u radu Rektorskog zbora Republike Hrvatske koji pod svojim okriljem okuplja hrvatska javna sveučilišta. Na jučer održanoj sjednici Rektorskog zbora u gradu na Neretvi dogovoreni su bitni sporazumski o intenziviranju suradnje javnih sveučilišta iz Hrvatske sa Sveučilištem u Mostaru. I to je pokazatelj da je Sveučilište koje danas proslavlja četrdesetu obljetnicu aktivan i važan član sveukupnog hrvatskog visokoobrazovnog prostora. Plodovi Sveučilišta vidljivi su na svakom koraku u Hercegovini, središnjoj Bosni, Posavini, cijeloj Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, pa i šire. Ono podsjeća na našu zajedničku prošlost, sadašnjost, ali i, što je najvažnije, ono stremi zajedničkoj budućnosti u EU. I zato ćemo učiniti sve što je moguće u daljnjem razvoju Sveučilišta u Mostaru, njegovu jačanju, širenju i novim projektima. Vjerujem kako ova generacija zahvaljujući zajedništvu to može! Čestitam Dan Sveučilišta u Mostaru rektoru Tomiću, profesorima, svim djelatnicima i studentima, Večernjem listu BiH na ovom projektu i želim vam uspješan nastavak rada!

Pet je elemenata integracije - akademska, pravna, organizacijska, financijska i društvena. Dali smo si kratke rokove

Sveučilište u Mostaru slavi 40 godina postojanja. Tijekom prošlih desetljeća puno se toga radilo i gradilo kako bi ova institucija postala jedna od vodećih u BiH i šire. O svim sadašnjim izazovima, ali i budućim planovima te projektima razgovarali smo s rektorom Sveučilišta u Mostaru prof. dr. sc. Zoranom Tomićem.

Rektore Tomiću, Sveučilište u Mostaru nalazi se u većoj "brzini", kako ste istaknuli. Više je povoda za ovaj razgovor. Jedan od njih je izlazak prvog broja sveučilišnih novina "Universitas Mostariensis". Zašto novine?

- Senat Sveučilišta u Mostaru donio je odluku o pokretanju našega lista, novina u suradnji s Večernjim listom BiH. Ove novine rade se po uzoru na hrvatska i europska, pa i svjetska iskustva. Svrha im je informiranje unutar-nje i vanjske javnosti o onome što radimo, koje odluke donosimo i kako se integriramo u društvo.

U tu svrhu organizirali ste i Prvu sveučilišnu klauzuru?

- Da, cilj nam je bio okupiti sve donositelje odluka na Sveučilištu, primarno na fakultetima, te otvoriti dijalog za, kako sam ga nazvao "sveučilište budućnosti". Kao rektor, izložio sam dvadeset strateških pitanja i o njima, ali i drugim odnosima, posebice s osnivačima, razgovarali smo dva dana. Bilo je to prvo okupljanje menadžmenta do sada i Klauzura je imala važnu ulogu u budućem pogledu na rad i izazove Sveučilišta.

Prije toga održali ste radne sastanke sa svim fakultetima?

- Bilo je to dobro iskustvo za pripremu Klauzure. Podijelili smo promišljanja o budućim procesima. Skenirali smo probleme i iznijeli svoje ideje. Ti razgovori dobar su temelj za međusobno razumijevanje i dizajniranje novih odluka te procesa na Sveučilištu.

Danas slavite 40 godina postojanja Sveučilišta?

- Naše Sveučilište u svom grbu ima tri važna datuma. Godinu 1895. kojom obilježavamo početak visokog obrazovanja u Hercegovini. Godina 1977. početak je institucionalnoga visokog obrazovanja koje je do 1992. organizirano kroz Univerzitet "Džemal Bijedić" i smatramo se dionikom te sljednjicom ovog procesa. Treća godina u našem identitetu je 1992. i početak rada Sveučilišta u Mostaru sa službenim hrvatskim jezikom. Danas obilježavamo naše rezultate, uspjehe, ali i promišljamo budućnost. Ove godine, za našu obljetnicu, dodijelit ćemo niz priznanja zaslužnim pojedincima za razvitak Sveučilišta.

U dva mjeseca rada novog menadžmenta održali ste pet sjednica Senata i donijeli niz važnih odluka?

PROF. DR. SC. ZORAN TOMIĆ, REKTOR SVEUČILIŠTA U MOSTARU

Stvaramo 'sveučilište budućnosti'

Dijalog s gospodarstvom jedan je od naših izazova. Više je razloga za jaču povezanost

Međunarodnoj suradnji i internacionalizaciji Sveučilišta dat ćemo potpuno novu dimenziju

AKADEMSKA INTEGRACIJA JE DOBRIM DIJELOM ZAVRŠENA, NA DRUŠTVENOJ INTEGRACIJI STALNO RADIMO. SLIJEDI I NOVA STRATEGIJA SVEUČILIŠTA

- Sveučilište se nalazi u vrlo dinamičnom i promjenjivom okruženju. Promjene u društvu su brze. Ako se ne prilagodimo, ako ne prepoznamo znakove vremena, izgubit ćemo bitku za budućnost. Stoga smo odlučni mijenjati se, odgovoriti na sve izazove te iz ovog društvenog procesa izaći jači i bolji.

Iza vas su dvije važne reakreditacije. Kako su prošle?

- Da, Sveučilište je prošle godine imalo institucionalnu akreditaciju Agencije za visoko obrazovanje i unapređenje kvalitete Bosne i Hercegovine. Zadovoljni smo tim procesom. Određene sugestije koje smo dobili od akreditatora ozbiljno smo razmotrili kako bismo unaprijedili sve procese na Sveučilištu. Druga akreditacija odnosila se na suradnju s Agencijom za znanost i visoko obrazovanje RH, koju su proveli stručnjaci iz sedam zemalja Europe. Razumije se kako ta akreditacija nije bila nužna. Ona je bila odraz naše želje da vidimo gdje smo u odnosu na europske standarde u visokom obrazovanju. Zadovoljni smo rezultatima te analize i sretni smo zbog preporuka i izazova koji proizlaze iz te analize.

Na što su vas međunarodni stručnjaci u ovom procesu upozorili? Koje su to preporuke ili izazovi za Sveučilište u Mostaru?

- Tri su ključna izazova prema preporukama AZVO-a, tj. međunarodnih stručnjaka. Prvi je integracija Sveučilišta, drugi izrada nove strategije Sveučilišta i treći financijska stabilnost. Kroz cijelo izvješće provlače se i četvrti strateški izazov, a to je kvaliteta nastave i nastavnoga procesa. Taj četvrti izazov dobio je pozitivnu

ocjenu, no postoji stalna potreba za unapređenjem kvalitete nastave.

Vratimo se integraciji. Jesu li započele aktivnosti?

- U svom programu u kandidaturi za rektora istaknuo sam integraciju kao ključni izazov. Senat Sveučilišta u Mostaru donio je odluku o ulaska u integracijski proces. Formirali smo Povjerenstvo za integraciju koje vodi prorektor prof. dr. sc. Zdenko Klepić. Zadaća Povjerenstva je iznalaženje optimalnog modela kao platforme za raspravu na Sveučilištu. Dakle, nakon dolaska do modela, Senat, zajedno sa svojim sastavnicama, fakultetima, otvorit će široku i otvorenu raspravu o budućnosti integriranog Sveučilišta. Želim naglasiti kako se Sveučilište želi integrirati, a ne centralizirati.

Što sve objedinjuje integracija i koji su rokovi?

- Pet je elemenata integracije - akademska, pravna, organizacijska, financijska i društvena. Dali smo si kratke rokove. Određeni procesi trebaju završiti do ljeta, pa i nešto ranije jer moramo spremni dočekati novu akademsku godinu. Da se razumijemo, proces integracije će trajati više godina, ali financijska i organizacijska, pa i pravna integracija morat će se većim dijelom završiti do ljeta. Akademska integracija je dobrim dijelom završena, a na društvenoj integraciji stalno radimo.

Strategija? Jeste li započeli s aktivnostima?

- Zajedno s integracijom odvijaju se i aktivnosti na oblikovanju nove strategije Sveučilišta u Mostaru. Taj proces koordinira prof. dr. sc. Vlado Majstorović, naš prorektor i bivši rektor. Prof. dr. sc. Majstorović ima veliko iskustvo i znanje. Okupili smo tim koji čine menadžment Sveučilišta i predstavnici fakulteta. Imamo pomoć i Agencije za znanost i visoko obrazovanje RH koja nam je stavila na raspolaganje svoja iskustva i znanja te rad svojih stručnjaka u ovom povjerenstvu. Očekujem kako ćemo na proljeće voditi široku javnu raspravu u koju želimo uključiti sve cilijane skupine zainteresirane za strateško pozicioniranje Sveučilišta u društvu. Rok nam je kraj ove akademske godine. Strategija bi trebala biti temelj "sveučilišta budućnosti".

U svojim javnim nastupima isticali ste i niz drugih prioriteta i izazova Sveučilišta. Jedan od njih je bolja povezanost s gospodarstvom?

- Suradnja i dijalog s gospodarstvom jedan je od naših izazova. Dugo smo bili "otok u moru" i nisamo bili integrirani u društvene procese. Sada želimo dinamizirati te odnose. Više je ključnih razloga za jaču povezanost s gospodarstvom. Suradnjom u izradi strategije i nastavnih planova i programa želimo školovati stručnjake za tržište, a ne zavode za zapošljavanje. Drugi cilj je pokrenuti nove zajedničke projekte koji će biti od interesa za akademsku zajednicu, ali i gospodarstvo. Ta suradnja treba doprinijeti našem

Akademik Jakob Pehar, profesor emeritus

Predsjednik Hrvatske akademije za znanost i umjetnost u BiH

Sveučilište u Mostaru predstavlja najvišu visokoobrazovnu javnu instituciju u Bosni i Hercegovini koja svoj rad, nastavni i znanstveni, kao i mnoge druge djelatnosti, obavlja isključivo na književnom hrvatskom jeziku. Pokazala se opravdanost organiziranja ove najvažnije znanstveno-obrazovne, kulturne i umjetničke institucije prvi put u povijesti hrvatskog naroda u BiH, pa se s razlogom i pravom može reći kako ova institucija treba predstavljati duhovni parlament hrvatskog naroda u BiH

Akademik Zvonko Kusić
Predsjednik Hrvatske akademije za znanost i umjetnost

Obrazovanje i znanje, koje je od strateškog značenja, mora biti temelj našeg društva. Moramo imati jasan sustav vrijednosti u kojem se cijene rad, znanje i obrazovanje. Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti od osnutka, pa tako i danas, okuplja najveće umove hrvatskoga društva i na taj način se pozicionirala kao najviša hrvatska znanstvena i umjetnička institucija

trećem cilju - opremanju novih laboratorija za istraživanja na Sveučilištu. Također, svrha ove suradnje je razmjena znanja. Želimo što više naših studenata u praksi u gospodarskim subjektima. S druge strane, želimo stručnjake iz prakse dovesti na Sveučilište kako bi studentima prenijeli svoja znanja, spoznaje i iskustva. Na koncu, povećanje studenskih stipendija jedan je od naših razloga za intenziviranjem suradnje.

Internacionalizacija Sveučilišta također je istaknuta kao prioritet u vašem mandatu?

- Međunarodnoj suradnji i internacionalizaciji Sveučilišta dat ćemo novu dimenziju. Nalazi nam se u vrhu prioriteta. Prorektorica prof. dr. Sanja Bijakšić samo u dva mjeseca podigla je taj segment Sveučilišta na višu razinu. Potpisana je ili čeka potpisivanje s pet novih sveučilišta, a ostvaren je dijalog s više regionalnih i europskih sveučilišta. Ključni izazov je povećanje projekata, razmjene nastavnika i studenata te mobilnost općenito.

Kakva je mobilnost danas na Sveučilištu?

- Sveučilište u Mostaru uključeno je u proces mobilnosti od 2009. i ima trend rasta, kako odlaznih tako i dolaznih studenata i nastavnika. U posljednje dvije godine taj broj se značajno povećao, odnosno s 30 mobilnosti na godišnjoj razini, prema najnovijim podacima. Sveučilište danas ima više od 100 osoba godišnje koje odlaze i dolaze u mobilnost. Oko 85% sveučilišne mobilnosti je Erasmus+ programska mobilnost (više od 80 studenata i nastavnika), 10% je CEEPUS mobilnost - 10 studenata i nastavnika, 5% se odnosi na ostale fondove i izvore za mobilnosti. Od ukupne sveučilišne mobilnosti, više od 70% je odlazna mobilnost, tj. više od 70 osoba, kako studenta tako i nastavnika Sveučilišta u Mostaru, boravi godišnje na različitim sveučilištima EU. Ukupna dolazna mobilnost je 20% i odnosi se na studentsku mobilnost. Pet do deset studenata godišnje boravi u mobilnosti na našem Sveučilištu. Zastupljenost ženskog spola je iznad 60% u ukupnoj mobilnosti. Dakle, više od 60 pripadnica ženskog spola sudjeluje u ukupnoj mobilnosti na Sveučilištu.

Koja su najčešća studijska područja za mobilnost i gdje borave studenti?

- Humanistička, društvena, tehnička te prirodne znanosti. Trenutačno naši studenti borave u Austriji, Češkoj, RH, Sloveniji, Belgiji te Kini, a u ljetnom semestru, osim navedenih sveučilišnih zemalja, program razmjene za naše studente odvijat će se još na sveučilištima u Španjolskoj, Francuskoj, Poljskoj i Estoniji. Također, ove akademske godine naše Sveučilište prima studente iz Austrije, Češke, Poljske te Estonije, kao i nastavno osoblje, uz navedene programske zemlje, još iz Portugala, Slovenije, Hrvatske, Kine, Francuske te Španjolske.

Spomenuli ste kvalitetu nastave.

ve. Rekli ste kako je međunarodna akreditacija pozitivno ocijenila taj segment organizacije Sveučilišta?

- Niz je parametara koji idu u prilog toj ocjeni. U ovih 40 godina rada Sveučilišta stekli smo značajan broj kadrova i znanstvenika. S druge strane, imamo i jedan značajan dio gostujućih profesora, mislim najboljih s drugih sveučilišta, koji doprinose kvaliteti nastave. U cjelini studenti jako pozitivno ocjenjuju naše nastavnike i njihov pristup te izvođenje nastave. Na te činjenice gledamo pozitivno. No, u isto vrijeme želimo kvalitetu nastave podići na značajno višu razinu i biti bolji nastavnici i profesori. Poseban su nam izazov mladi kolege koji ulaze u nastavu. Oni moraju proći posebne oblike edukacije kako bi optimalno stekli pedagoške i didaktičke kompetencije.

Imate li nekih projekcija u vezi s tim?

- Senat Sveučilišta u Mostaru donio je odluku o održavanju posebne tematske sjednice vezano uz kvalitetu nastave. Naša pomoćnica rektora za nastavu prof. dr. Vesna Kazazić sa svojim timom priprema ovu sjednicu u cilju optimizacije kvalitete nastave u budućnosti. Nakon Senata javno ćemo objaviti naše viđenje stanja i projekciju kako biti bolji i u skladu s europskim standardima.

Novi nastavnici programi, tj. novi studiji. Kakva je projekcija razvoja u tom smjeru?

- Novi studijski programi moraju biti u skladu s potrebama društva, pa i tržišta. Jasno je da je danas jedan broj studijskih programa izravno vezan uz identitet Sveučilišta i doprinosi snažnoj društvenoj integraciji. Oni kao takvi će ostati. Nove studijske programe vidimo više interdisciplinarno. U dijalogu sa svim dionicima Sveučilišta, prije svega gospodarstvom, moramo osmisliti nove interdisciplinarne studijske programe. Takvih programa ima u Europi i nema razloga da ih ne bude kod nas. Sada promišljamo kako dizajnirati nove programe, a koje mogu izvoditi ekonomija, pravo, politologija i drugi fakulteti.

Treći ciklus, doktorski studiji...

- Agencija za znanost i visoko obrazovanje RH ponudila je pomoć u tematskom vrednovanju doktorskih studija. To je prva faza pred akreditaciju trećeg ciklusa. Nakon tog skeniranja donijet ćemo odluke u kojem smjeru se dalje razvijaju naši doktorski studiji. Cilj su novi doktorski studiji na engleskom jeziku i međusveučilišni te međunarodni doktorski studij s dvije jednakovrijedne diplome.

Novi kadrovi. Pomlađivanje Sveučilišta. Imate li projekcije u tom smjeru?

- Prema našim analizama, Sveučilište u Mostaru je "staro" sveučilište. Prosjek stalno zaposlenih je iznad 50 godina. Još uvijek nemamo odgovor na to pitanje, ali smo ga svjesni. Moramo naći načina kako privući nove kadrove

Novi studijski programi moraju biti u skladu s potrebama društva, pa i tržišta. Studenti pozitivno ocjenjuju nastavnike i pristup nastavi

kroz doktorske studije i njihovo pozicioniranje na Sveučilištu. Razgovarali smo o tom problemu i on će vrlo brzo biti predmet dublje analize te donošenja određenih strateških odluka. Tu nam je potrebna pomoć institucija, osnivača i vlasti. To je problem i Sveučilišta i društva.

Odlukom Senata ušli ste u drugu fazu razvitka Sveučilišta. Što to znači?

- Razvoj infrastrukture Sveučilišta jedan je od strateških koraka. Danas Sveučilište nema dovoljno prostora za svoj optimalan rad. Jedan dio tog prostora je i neupotrebljen. Pojedini fakulteti nemaju ni svoju matičnu zgradu. Nakon što smo obišli fakultete i razgovarali s upravama, shvatili smo da je problem prostora nešto s čim se moramo odmah pozabaviti. Prorektor za razvitak prof. dr. Ivo Čolak vodi proces dizajniranja druge faze razvoja Sveučilišta. Naše je opredjeljenje da se najveći dio ovog strateškog projekta provede u kampusu u Rodoču. Time ćemo dobiti jedan novi suvremeni kampus koji će biti optimalan za razvitak Sveučilišta u idućih 50 godina.

Više ste puta naglasili da su studenti na prvom mjestu?

- Sve ove aktivnosti radimo i zbog studenata i njihovih kompetencija. Sa studentima imamo izvrsnu suradnju. Naš Studenski zbor, na čelu s Markom Džoićem, radi izvrsne stvari i za studente i Sveučilište. Otvorili smo kvalitetan dijalog koji treba rezultirati novim idejama i programima. Uskoro ćemo u Senat uključiti i još jednog studenta, tako da će ih u Senatu biti 15%. Zajednički ćemo promišljati i njihovu u budućnost Sveučilišta.

Član ste Rektorskog zbora Hrvatske. Kakva je suradnja?

- Zahvalan sam rektorima javnih sveučilišta u RH za naše pridruženo članstvo i mogućnost da sudjelujemo u razmišljanjima i proiciranju budućnosti Sveučilišta. Ta suradnja za nas je strateška jer nam omogućuje razmjenu informacija, praćenje trendova, ali i sudjelovanje u kreiranju pojedinih odluka, posebice onih koje su važne za Sveučilište u Mostaru. Moram reći da su rektori hrvatskih javnih sveučilišta senzibilizirani za našu poziciju i jako nam pomažu. Povezuju nas akademski motivi i želja za boljim i naprednijim društvom.

Za deset dana preuzimate predsjedanje Rektorskim zborom BiH?

- Da, na zasjedanju 18. prosinca naše Sveučilište će preuzeti predsjedanje Rektorskim zborom/konferencijom BiH. Budući da dijelimo slične probleme i imamo slične ili iste izazove, otvorit ćemo raspravu i tražiti nova rješenja. Pokušat ćemo dinamizirati rad Rektorskoga zbora i nametnuti se autoritetom u pojedinim procesima u BiH. Znanost mora biti bolje tretirana od institucija u BiH nego što je bila dosad. To su naši izazovi. Važan je otvoren dijalog u duhu akademizma. ●

Znanost mora biti bolje tretirana od institucija u BiH nego što je bila do sada. To su naši izazovi. Važan je otvoren dijalog

Sveučilište u Mostaru dobilo je pozitivnu ocjenu akreditacije Europske unije koja je provedena posredstvom Agencije za znanost i visoko obrazovanje (AZVO) RH, čime se jamči puna jednakovrijednost diploma stečenih na Sveučilištu u Mostaru onima na sveučilištima u EU. O radu ove Agencije i suradnji sa Sveučilištem u Mostaru govori prof. dr. sc. Jasmina Havranek, ravnateljica Agencije za znanost i visoko obrazovanje RH.

Možete li nam reći nešto više o Agenciji za znanost i visoko obrazovanje i njezinoj ulozi?

- Agencija za znanost i visoko obrazovanje RH osnovana je 2005. u skladu s dobrom europskom praksom u području osiguravanja kvalitete te slijedeći europske i nacionalne preporuke. Više od deset godina AZVO radi na osvještavanju i promicanju kulture kvalitete u visokom obrazovanju i znanosti, što ponekad i nije bilo jednostavno, no sada, nakon završetka prvog ciklusa vanjskog vrednovanja, ponosni smo što smo ustrojili sustav osiguravanja kvalitete, što su se dogodile pozitivne promjene i što nas visoka učilišta vide kao partnera na putu unapređenja kvalitete rada. Vrlo je važno osvijestiti da je primarna odgovornost za kvalitetu upravo na visokim učilištima, a mi smo tu kako bismo im u tome pomogli i pružili im podršku. U skladu s propisima RH, AZVO provodi nekoliko postupaka vanjskog vrednovanja - dio inicijalne akreditacije, reakreditacije, tematsko vrednovanje znanstvenih organizacija, visokih učilišta i studijskih programa te vanjsku neovisnu sudbdu sustava osiguravanja kvalitete visokih učilišta (audit). Dva su temeljna cilja ovih postupaka - osiguravanje kvalitete (provjera ispunjavanja određenih kriterija) te unapređenje kvalitete. Osim toga, unutar AZVO-a su ustrojeni i uredi koji nisu izravno povezani s akreditacijom, ali su nam vrlo važni i upravno nam činjenica da objedinjavamo i druge poslove omogućava dostupnost različitih informacija i bolju učinkovitost. Ti se poslovi tiču prijavi za upise na visoka učilišta te stručno priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija i pružanje informacija o nacionalnom te inozemnim obrazovnim sustavima (Nacionalni ENIC/NA-RIC ured). Isto tako, AZVO pruža stručnu i administrativnu podršku Nacionalnom vijeću za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj, Vijeću veleučilišta i visokih škola, matičnim odborima iz svih znanstvenih polja i područja u RH, područnim znanstvenim vijećima i matičnim povjerenstvima. Svako moram istaknuti i činjenicu da je AZVO punopravan član krovnih europskih udruga za osiguravanje kvalitete - Europskog registra za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju (European Quality Assurance Register for Higher Education - EQAR) i Europske udruge za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju (European Association for Quality Assurance in Higher Education - ENQA). Članstvo u ovim organizacijama otvara nam mogućnost provedbe postupaka vanjskog osiguravanja kvalitete na čitavom Europskom prostoru viso-

PROF. DR. SC. JASMINA HAVRANEK RAVNATELJICA
AGENCIJE ZA ZNANOST I VISOKO OBRAZOVANJE

Sveučilište ima veliku odgovornost - unapređivati i društvo u cjelini

kog obrazovanja (European Higher Education Area - EHEA) i, dakako, jamstvo je kvalitete kvalifikacija stečenih na visokim učilištima u Hrvatskoj.

Što konkretno znači proces akreditacije/reakreditacije?

- Akreditacija, odnosno reakreditacija ima za cilj osiguranje i unapređenje kvalitete rada visokih učilišta i znanstvenih organizacija. Drugim riječima, kroz ovaj se postupak utvrđuje zadovoljavaju li visoka učilišta i znanstvene organizacije potrebne kriterije te dobivaju li preporuke za unapređenje. Akreditacija jamči da je institucija prošla postupak i da zadovoljava kriterije te da je kvalifikacija stečena na akreditiranom visokom učilištu vjerodostojna. Također je jedan od ciljeva akreditacije informiranje javnosti, posebno budućih studenata, o kvaliteti visokih učilišta i studijskih programa.

U pripremi je i akreditacija poslijediplomskih studija na Sveučilištu u Mostaru, kažete nam nešto o tome?

- Posljednjih nekoliko godina pojavio se globalni trend provođenja vanjskog vrednovanja poslijediplomskih istraživačkih programa te osmišljavanje javnih politika i preporuka za unapređenje ove specifične razine visokog obrazovanja. Što se tiče Sveučilišta u Mostaru,

odluka o reakreditaciji poslijediplomskih sveučilišnih studijskih programa (doktorskih studija) je na samom Sveučilištu. U RH smo s provođenjem ovog postupka počeli 2016. kako bi se osiguralo da visokoobrazovne kvalifikacije, uz naslov doktora i doktorice znanosti, odražavaju kvalitetne studijske programe koji su međunarodno usporedivi i prepoznati u europskom prostoru. Osim provjere uvjeta propisanih zakonom, reakreditacija uključuje vanjsku procjenu kvalitete od međunarodno uglednih stručnjaka, iskusnih u osiguravanju kvalitete na doktorskoj razini, kao i prepoznatih po svojoj istraživačkoj izvrsnosti te donošenje preporuka za svaki pojedinačni program. Do kraja 2018. postupak reakreditacije će proći svi doktorski studiji u RH. Doktorskim studijima visoke razine kvalitete, uz prethodnu potvrdu o ispunjavanju uvjeta Ministarstva znanosti i obrazovanja, dodjeljuje se oznaka visoke razine kvalitete u akademski i promidžbene svrhe. Tu je oznaku do sada dobilo sedam doktorskih studija.

Koji su uvjeti koje visokoškolska ustanova mora ispuniti?

- S obzirom na to da se na doktorske studije ne mogu adekvatno primijeniti kriteriji kvalitete iz reakreditacije visokih učilišta ni inicijalne akreditacije studijskih programa, bilo je potrebno, uz zakonske mini-

malne uvjete, razviti i kriterije kvalitete usklađene s Europskim standardima i smjernicama (ESG), kao i s Hrvatskim odnosno Europskim kvalifikacijskim okvirom. U izradu kriterija bili su uključeni predstavnici svih javnih sveučilišta - prorektori i prorektorice za znanost, odnosno drugi sveučilišni predstavnici zaduženi za kvalitetu doktorskih studija, na prijedlog javnih sveučilišta, te predstavnici javnih znanstvenih instituta, udruge doktoranada i ministarstva nadležnog za visoko obrazovanje i znanost. U provedbi vanjskog vrednovanja kvalitete doktorskih studija koristi se dokument "Načela i kriteriji reakreditacije doktorskih studija". Četiri su skupa kriterija koje stručno povjerenstvo provjerava pri posjetu i o kojima donosi mišljenje: nastavnički, mentorski i istraživački kapaciteti i infrastruktura; interni sustav osiguravanja kvalitete studija; potpora doktorandima i napredovanje tijekom studija te program i ishodi dokorskog studija. Kako bismo pomogli visokim učilištima u postupcima vanjskog vrednovanja i samovrednovanja doktorskih studija, ove smo godine objavili i brošuru "Osiguravanje kvalitete doktorskih studija u RH" s preporukama i primjerima dobre prakse.

Koliko dugo traje vaša suradnja sa Sveučilištem u Mostaru?

- Sa Sveučilištem u Mostaru sura-

Ne mogu tvrditi zbog kojih se razloga studenti iz Hrvatske odlučuju na studiju Mostaru, no rekla bih da su neki od njih blizina, povezanost, financije...

Imamo pozitivne primjere suradnje Mostara i hrvatskih sveučilišta u području nastave

Ne smijemo zaboraviti kvalitetu, tome se stalno trebamo vraćati i zajedno tražiti načine te otvarati puteve za napredak

dujem praktički od devedesetih godina - kroz nastavu, zatim sam surađivala kao dekanica Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu pa sve do danas, kroz Agenciju za znanost i visoko obrazovanje. Suradivala sam različitim intenzitetom i na različitim razinama i po različitim pitanjima, moram priznati da se rado ovdje vraćam i drago mi je ako mogu dati doprinos ili pomoći na bilo koji način u daljnjem razvoju i unapređenju Sveučilišta.

Važnost integracije Sveučilišta u Mostaru za buduće lakše i brže osuvremenjivanje nastavnih planova i programa?

- Integracija sveučilišta je važna i zasigurno donosi određene prednosti u pogledu fleksibilnosti, strateškog planiranja, snažnije vidljivosti i brendiranja. Važno je prepoznati odgovarajući model, pri čemu mogu pomoći iskustva drugih sveučilišta koja su prošla integraciju. Integracija je proces koji traje i donosi mnoge prednosti, no svakako je važno cjelokupan proces dobro iskomunicirati sa sastavnicama.

Kako vidite suradnju Sveučilišta u Mostaru sa sveučilištima RH?

- Imamo pozitivne primjere suradnje Mostara i hrvatskih sveučilišta u području nastave, no vjerujem da prostora za unapređenje ima, posebno u segmentima znanstvenog i istraživačkog rada te poticanju mobilnosti studenata i nastavnika.

Veliki broj studenata iz RH studira upravo u Mostaru, što mislite zašto? Kakvu kvalitetu visokog obrazovanja budući studenti iz RH mogu očekivati na Sveučilištu u Mostaru?

- Ne mogu sa sigurnošću tvrditi zbog kojih se razloga studenti iz Hrvatske odlučuju na studij u Mostaru, no rekla bih da su neki od njih blizina, povezanost, financijski razlozi i sl. Reakreditacija, čiji je cilj ne samo dobiti uvid u stanje nego i dugoročno - potaknuti djelovanje na temelju konkretnih preporuka stručnih povjerenstava, zasigurno će doprinijeti privlačenju studenata iz drugih država. Pri tom je važno voditi računa o ulaznim kriterijima, odnosno kvaliteti kandidata koji ulaze u visoko obrazovanje. Isto tako, vjerujem da će preporuke dobivene kroz reakreditaciju biti poticaj i daljnjim promjenama i unapređenju kvalitete rada Sveučilišta.

Kako biste ocijenili rad Sveučilišta u Mostaru?

- Dugogodišnji rad u nastavi naučio me je da je vrlo teško ocjenjivati, stoga ću reći kako je u slučaju Sveučilišta u Mostaru važno u obzir uzeti okolnosti u kojima djeluje. Sveučilište općenito, u svakom društvu, ima veliku odgovornost - ne samo pružiti formalno znanje nego i šire i unapređivati društvo u cjelini. U svemu tome ne smijemo zaboraviti kvalitetu, čijem se propitivanju stalno trebamo vraćati i svi zajedno tražiti načine i otvarati puteve za njezino unapređenje. Smatram da se Sveučilište u Mostaru kreće u pozitivnom smjeru te očekujem sve bolji napredak. Dakle, moja ocjena je u svakom slučaju vrlo pozitivna.

NAJVEĆA PROMOCIJA DOKTORA SVEUČILIŠTA U MOSTARU U POVIJESTI

Idućih 25 godina novi doktori će biti dionici promjena u društvu

DEFILEOM SE ŽELJELO POKAZATI "GRADU I SVIJETU" KAKVE REZULTATE I KAKVE LJUDE IMA SVEUČILIŠTE U MOSTARU

Datum 7. prosinca zlatnim slovima ostat će zapisan u povijest Sveučilišta u Mostaru. Toga dana vodstvo Sveučilišta, intelektualna elita, mladi ljudi, a svi na čelu sa rektorom Zoranom Tomićem, krenuli su od zgrade Rektorata do stadiona HŠK Zrinjski u Mostaru, gdje je napravljena milenijska fotografija, nakon čega su se uputili u zgradu Sveučilišta u Mostaru, gdje je održana promocija doktora znanosti i umjetnosti, najveća u povijesti Sveučilišta u Mostaru. Rektor Sveučilišta u Mostaru prof. dr. sc. Zoran Tomić istaknuo je kako je to veliki dan kako za Sveučilište tako i za društvo.

Kvalitetnije obrazovanje

- Ovi ljudi pokazuju da se u životu može uspeti kada se postave ciljevi i oni tome danas svjedoče. Ulaze u jedan elitni razred društva i pokazuju kako su svi ciljevi dostižni. To je ujedno i poruka za društvo, za mlade te za sve one koji teže, jednoga dana, postati doktori znanosti - kazao je Tomić. Defile kroz Mostar bio je spektakularan, slažu se mnogi. Tim činom Sveučilište je odlučilo pokazati "i gradu i svijetu" kakve rezultate ima. - Ovo je poruka da su naši doktorski studiji kvalitetni. Da smo uspjeli s našim gostujućim profesorima dimenzionirati takve doktorske studijske programe, taj treći ciklus koji daje svoje apsolutne rezultate. Kad je riječ o trećem ciklusu, mi ove godine, kako bismo ga ojačali, ulazimo u tematsko vrednovanje s Agencijom za znanost i visoko obrazovanje RH, onda slijede reakreditacije doktorskih studija. Želimo ih na engleskom jeziku s drugim sveučilištima i drugim europskim zemljama. Mi ćemo idućih godina imati još više doktoranata i još kvalitetnije obrazovanje, a ovaj dan je uistinu za slavlje. Ovim našim defileom htjeli smo pokazati, "urbi et orbi" ("i gradu i svijetu"), kakve imamo rezultate i koliko će ovi ljudi moći pomoći društvu. Prosječna dob 55 naših doktora znanosti je 41,7 godina. To su ljudi koji će moći 20 do 25 godina biti dionici promjena, biti dionici u društvu. Pozvat ću ih ovdje da svakodnevno nastave svoj rad kako bismo mogli učiniti društvo i profesiju koju predstavljaju još boljima i kvalitetnijima - kazao je rektor Tomić. O promociji doktora

znanosti i umjetnosti, najvećoj u povijesti Sveučilišta u Mostaru, dr. sc. Martina Šoljić rekla je: - Trebalo je uložiti puno truda i volje, ali se na kraju isplati.

Imena doktora znanosti

U našem poslu je jako bitan rad sa studentima, kao i rad u akademskoj zajednici. Imena doktora znanosti i umjetnosti su: Mladen Čubela, Goran Šunjić, Sabina Prevrljak, Zorica Jurilj, Ivica Čorić, Miroslav Grubišić, Elma Sefo, Ivan Zovko, Ivana Stipanović, Martina Šoljić, Kristijan Juka, Marko Martinac, Ivan Kožul, Tomislav Perić, Dragan Gabrić, Damir Ravlić, Stipan Prce, Željko Bošnjak, Ivana Topić, Marijana Drinovac, Jelena Zovko, Nikolina Maleta, Anita Lukenda, Marjana Jerković Raguž, Tin Matić, Cvija Jurković, Tonka Krešić Gagro, Goran Karanović, Danijela Tomić, Magdalena Ramljak, Josip Mijić, Ana Noković, Darija Glibić, Inga Marjanović, Ivana Čavar, Danijel Šogorović, Mirna Raić, Marija Naletilić, Svetislav Cvetković, Vesna Popović, Zlatko Brkić, Ivana Primorac Bilaver, Dragan Čubela, Ljiljana Peričin, Paulina Saravanja, Miro Barbarić, Božo Petrov, Jasna Rumora, Svetlana Grgić, Antea Čilić, Ante Mandić, Nina Mišić Radanović, Miljan Rugar, Vedran Markotić i Martina Matić.

Visokoškolsko obrazovanje u Mostaru, a time i u Hercegovini, počinje se razvijati koncem 19. stoljeća utemeljenjem Franjevačke bogoslovije kao prve visokoškolske institucije u Hercegovini, koja je s nastavnim djelovanjem počela 1895. Ipak, osnivanje drugih visokoškolskih organizacija ostvaruje se tek po okončanju Drugog svjetskoga rata otvaranjem Više pedagoške škole (1950.), Više tehničke škole (1959.), Više poljoprivredne škole (1960.), a početno osnovani kao odjeli Pravnog i Ekonomskoga fakulteta sarajevskoga sveučilišta, 1976. osamostaljuju se istoimeni fakulteti u Mostaru. Inicijativni odbor za utemeljenje Sveučilišta imenovan je u svibnju 1975.

Napredak i uspjeh

Zaključak o stjecanju uvjeta za osnivanje Sveučilišta u Mostaru usvojen je 21. prosinca 1976., a samoupravni sporazum o udruživanju visokoškolskih i znanstveno-istraživačkih organizacija udruženog rada u Sveučilište u Mostaru potpisan je 26. prosinca 1976. Tada se više škole i fakulteti koji su djelovali u Mostaru organiziraju u sveučilišnu zajednicu potpisivanjem sporazuma Ekonomskog, Pravnog i Strojarskog fakultet te Pedagoške akademije uz koje su sporazum potpisali i Duhanski institut te Istraživačko-razvojni centar HEPOK-a. Prva utemeljiteljska sjednica Skupštine Sveučilišta u Mostaru održana je 11. veljače 1977., čime je osnovano Sveučilište u Mostaru pod prvotnim imenom Univerzitet "Džemal Bijedić" Mostar kao četvrto sveučilište u BiH. U sastavu Sveučilišta akademске 1978./1979. počinje djelovati Građevinski fakultet, a do 1992. osnivaju se i druge sastavnice sveučilišta - Sveučilišna knjižnica, Studentski centar i tri znanstveno-istraživačka instituta. Takva organizacija ostaje sve do 1992. kada Sveučilište mijenja ime i kao jedina javna visokoškolska ustanova u BiH počinje službeno raditi na hrvatskom jeziku. Dolaskom demokratskih promjena i Sveučilište u Mostaru počinje s približavanjem standardima razvijenih europskih sveučilišnih centara. Osuvremenjuju se nastavni planovi i programi, otvaraju se novi fakulteti i razvijaju novi studiji, mijenja se i sustav upravljanja Sveučilištem. Ipak, u travnju 1992., početkom ratnih djelovanja i padanjem prvih granata na Studentski dom i Ekonomski fakultet, prekida se nastavni proces, ali se već u srpnju održavaju ispitni rokovi. Oni se, doduše, zbog stalnog granatiranja Mostara, održavaju u širokome Brijegu, a u sljedeće dvije akademske godine (1992./1993. i 1993./1994.) nastava se organizira u Neumu i širokome Brijegu, a u saniranim objektima u Mostaru ponovno se počela izvoditi akademske godine 1994./1995. Pedagoška akademija već 1992. prerasta u Pedagoški fakultet Sveučilišta u Mostaru iz kojega su 2005. nastali Filozofski fakultet i Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti. Nedugo potom osnovani su Medicinski i Agronomski fakultet, Akademija likovnih umjetnosti i Visoka zdravstvena škola iz koje je 2009. nastao Fakultet zdravstvenih studija. Studij računarstva otvoren

KAKO SE RAZVIJALO SVEUČILIŠTE

Diplome Sveučilišta u Mostaru jednakopravne onima u Europskoj uniji

je 2002. pa se dotadašnji Strojarski fakultet transformirao u Fakultet strojarstva i računarstva, da bi se uvođenjem Studija elektrotehnike na taj fakultet, od akademske godine 2017./2018., i njegov naziv promijenio u Fakultet strojarstva, računarstva i elektrotehnike. Iz Agronomskoga fakulteta nastao je 2010. Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet, a 2011. 1977., čime je osnovano Sveučilište u Mostaru pod prvotnim imenom Univerzitet "Džemal Bijedić" Mostar kao četvrto sveučilište u BiH. U sastavu Sveučilišta akademске 1978./1979. počinje djelovati Građevinski fakultet, a do 1992. osnivaju se i druge sastavnice sveučilišta - Sveučilišna knjižnica, Studentski centar i tri znanstveno-istraživačka instituta. Takva organizacija ostaje sve do 1992. kada Sveučilište mijenja ime i kao jedina javna visokoškolska ustanova u BiH počinje službeno raditi na hrvatskom jeziku. Dolaskom demokratskih promjena i Sveučilište u Mostaru počinje s približavanjem standardima razvijenih europskih sveučilišnih centara. Osuvremenjuju se nastavni planovi i programi, otvaraju se novi fakulteti i razvijaju novi studiji, mijenja se i sustav upravljanja Sveučilištem. Ipak, u travnju 1992., početkom ratnih djelovanja i padanjem prvih granata na Studentski dom i Ekonomski fakultet, prekida se nastavni proces, ali se već u srpnju održavaju ispitni rokovi. Oni se, doduše, zbog stalnog granatiranja Mostara, održavaju u širokome Brijegu, a u sljedeće dvije akademske godine (1992./1993. i 1993./1994.) nastava se organizira u Neumu i širokome Brijegu, a u saniranim objektima u Mostaru ponovno se počela izvoditi akademske godine 1994./1995. Pedagoška akademija već 1992. prerasta u Pedagoški fakultet Sveučilišta u Mostaru iz kojega su 2005. nastali Filozofski fakultet i Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti. Nedugo potom osnovani su Medicinski i Agronomski fakultet, Akademija likovnih umjetnosti i Visoka zdravstvena škola iz koje je 2009. nastao Fakultet zdravstvenih studija. Studij računarstva otvoren

Mostaru, koji je imenovala EUA, načinio je izvješće koje je pokazalo kako se ova visokoškolska ustanova kreće u dobru smjeru. Ustvrdeno je kako je čelništvo Sveučilišta u Mostaru kao temeljnu zadaću pred sebe postavilo razvoj te ustanove kao suvremenog europskog sveučilišta čija je zadaća i očuvanje te njegovanje hrvatskoga identiteta i kulture. Procjeniteljski je tim optimistično zaključio kako Sveučilište ima dovoljno potencijala za ostvarenje postavljenih ciljeva. Pozitivno izvješće potaknulo je niz reformi, počevši od provedbi unutarnje i izvansjenske analize, definiranja ciklusa obrazovanja, harmoniziranja nastavnih planova i programa, uvođenja ECTS bodova, čijom provedbom su ispunjene temeljne pretpostavke za priključivanje Sveučilišta u Mostaru bolonjskom procesu, pa se od akademske 2005./2006. sustav studiranja po uzoru na europski prostor visokoga školstva. Procjeniteljski tim za Sveučilište u

Mostaru u potpunosti mijenja načinio je izvješće koje je pokazalo kako se ova visokoškolska ustanova kreće u dobru smjeru. Ustvrdeno je kako je čelništvo Sveučilišta u Mostaru kao temeljnu zadaću pred sebe postavilo razvoj te ustanove kao suvremenog europskog sveučilišta čija je zadaća i očuvanje te njegovanje hrvatskoga identiteta i kulture. Procjeniteljski je tim optimistično zaključio kako Sveučilište ima dovoljno potencijala za ostvarenje postavljenih ciljeva. Pozitivno izvješće potaknulo je niz reformi, počevši od provedbi unutarnje i izvansjenske analize, definiranja ciklusa obrazovanja, harmoniziranja nastavnih planova i programa, uvođenja ECTS bodova, čijom provedbom su ispunjene temeljne pretpostavke za priključivanje Sveučilišta u Mostaru bolonjskom procesu, pa se od akademske 2005./2006. sustav studiranja po uzoru na europski prostor visokoga školstva. Procjeniteljski tim za Sveučilište u

manje Ekonomskoga i Pravnog fakulteta, Akademije likovnih umjetnosti, Studentskoga doma, Rektorata i audiovizualne dvorane površine 37.975 m² čiji su troškovi bili 183.700.468 kuna.

Međunarodna suradnja

Realizacijom druge faze razvoja Sveučilišta, o čemu je Senat donio odluku krajem studenoga 2017. godine, a kojom je predviđena potpuna izgradnja kampusa u Rodoču, očekuje se izgradnja novih učionica i kabineta koji bi bili opremljeni najsvremenijim nastavnim pomagalicama, tako da će se prostorni uvjeti dodatno popraviti i omogućiti dostatan prostor za izvedbu znanstveno-nastavnoga rada sukladnoga pretpostavkama suvremenog visokoškolskog djelovanja. Iznimno bitan korak u provedbi bolonjskih standarda bilo je pokretanje trećeg ciklusa obrazovanja - doktorskih studija u akademskoj godini 2006./2007. na Filozofskom fakultetu, a u akademskoj 2008./2009. na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Mostaru, u suradnji s Ekonomskim fakultetom Sveučilišta u Splitu, a kasnije i na drugim sastavnicama Sveučilišta u Mostaru. Provedbom unutarnje procjene Sveučilišta 2009., uz vanjsku institucionalnu procjenu EUA, pokazalo se da Sveučilište u Mostaru kontinuirano radi na izgradnji snažne, autonomne i integrirane akademske zajednice nastavnika i suradnika istraživača, umjetnika i studenata te svih ostalih zaposlenih, nastojeći ih inkorporirati u međunarodnu sveučilišnu mrežu. Primijećeno je kako su učinjeni bitni napori u osuvremenjivanju postojećih i uvođenju novih studijskih programa, a vrlo zapazanim područjima djelovanja Sveučilišta označena su područja pokretanja znanstvenih istraživanja, uspostavljanja i razvoja mreže međusveučilišne suradnje kako unutar BiH tako i u široj regiji i Europi, te suradnja s gospodarstvom uz otvaranje suvremenih programa cjeloživotnoga obrazovanja, čime se otvara mogućnost širenja mreže pozitivnog utjecaja Sveučilišta na širu društvenu zajednicu. Danas je mostarsko Sveučilište punopravni član svih istaknutih europskih i regionalnih sveučilišnih asocijacija i akademskih mreža, s vrlo uspješnom i intenzivnom međunarodnom suradnjom. Ostvarena je suradnja na iznimno važnim međunarodnim projektima (Tempus, IPA, FP7...) u međunarodnim mrežama CEPEUS, Erasmus Mundus i dr., a internacionalizacija Sveučilišta postaje realnost zahvaljujući projektu Erasmus Mundus External Cooperation Window - JOINEU-SEE, čiji je cilj potaknuti međuinstitucionalnu suradnju na području visokoga obrazovanja između Europske unije i ostalih zemalja te pomoću shema mobilnosti osigurati razmjenu naših studenata, nastavnoga i administrativnog osoblja. Najvažniji je pokazatelj dosadašnjeg rada i razvoja Sveučilišta u Mostaru dobivena pozitivna ocjena akreditacije EU-a koja je provedena predstvom Agencije za znanost i visoko obrazovanje RH, čime se jamči puna jednakovrijednost diploma stečenih na Sveučilištu u Mostaru onima na sveučilištima u EU.

ORGANIZIRANOST STUDENATA

Studentski zbor omogućava financijsku, tehničku i logističku podršku za studentske projekte

Studentski zbor je najviše nestranačko i nepolitično predstavničko tijelo u čijem radu mogu sudjelovati svi studenti Sveučilišta. Studentski izbori provode se svake godine, raspisuje ih rektor Sveučilišta, a provode neovisna studentska izborna povjerenstva i birački odbori. Studenti izravno biraju predsjednika podružnice i predstavnike godina koji zajedno čine Predsjedništvo Studentskog zbora podružnice, nakon čega se bira i zamjenik predsjednika Podružnice Studentskog zbora. Predsjednik i zamjenik zastupaju svoj fakultet u Predsjedništvu Studentskog zbora Sveučilišta u Mostaru. Predsjedništvo bira predsjednika Predsjedništva i ujedno predsjednika Zbora te zamjenika predsjednika i glavnog tajnika Zbora. Predsjednik Studentskog zbora i zamjenik predsjednika Studentskog zbora su članovi Senata Sveučilišta gdje zastupaju interese studenata.

Predsjednici Studentskoga zbora

I. saziv 2000./2001. – Karlo Zovko, II. saziv 2001./2002. – Žarko Čolak, III. saziv 2002./2003. – Danijel Pervan, IV. saziv 2003./2004. – Siniša Skočibušić, V. saziv 2004./2005. – Siniša Skočibušić, VI. saziv 2005./2006. – Josip Pušić, VII.

saziv 2006./2007. – Paula Pranjčić, VIII. saziv 2007./2008. – Paula Pranjčić, IX. saziv 2008./2009. – Tonka Krešić, X. saziv 2009./2010. – Tonka Krešić, XI. saziv 2010./2011. – Ana Šijević, XII. saziv 2011./2012. – Željko Matković, XIII. saziv

2012./2013. – Vedran Arapović, XIV. saziv 2013./2014. – Vedran Biokšić, XV. saziv 2014./2015. – Janja Marušić, XVII. saziv 2015./2016. – Janja Marušić, XVII. saziv 2016./2017. – Marko Džoić, XVIII. saziv 2017./2018. – Marko Džoić.

Temeljni zadaci

Temeljne zadaje Studentskog zbora su sudjelovanje studenata u tijelima uprave Sveučilišta, odnosno sveučilišnih ustanova, davanje mišljenja o prijedlozima propisa koji uređuju pitanja statusa, ekonomskog i socijalnog položaja studenata, organiziranje i izvođenje programa za studente na području obrazovanja, kulture, sporta, tehničke kultura

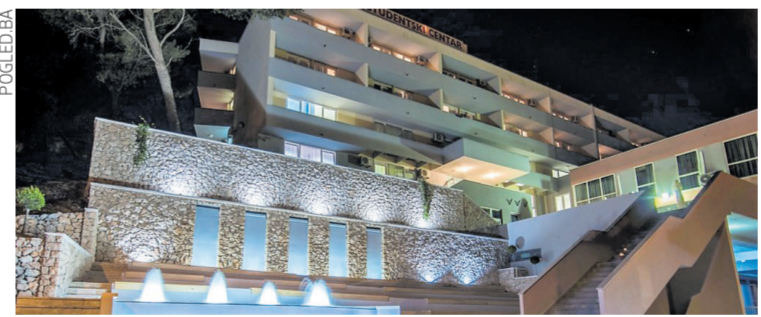
re i drugih programa korisnih za studente te organiziranje i izvođenje programa koji utječu na socijalno-ekonomski položaj studenata. Osim toga, zadaje su Zbora imenovanje predstavnika studenata u tijelima međunarodnih studentskih organizacija i drugih organizacija u kojima sudjeluju predstavnici studenata te poticaj za donošenje ili promjene

propisa važnih za studente. Svake akademske godine raspisuje se javni pozivi za studentske projekte. Uz dobru volju i kvalitetno napisan projekt, Studentski zbor omogućava financijsku, tehničku i logističku podršku svim studentima kako bi zamišljen projekt uspješno bio ostvaren. Tijekom proteklih 17 godina rada realizirani su projekti iz gotovo svih

TEMELJNE ZADAJE STUDENTSKOG ZBORA U SUDJELOVANJE STUDENATA U TIJELIMA UPRAVE SVEUČILIŠTA

STUDENTSKI CENTAR MOSTAR

Najsuvremeniji centar u BiH i regiji

Objekti Studentskoga centra Sveučilišta u Mostaru izgrađeni su 1971. (Stari dom) i 1981. godine (Novi dom). Kroz Studentski centar prošli su deseci tisuća studenata, a tijekom rata u BiH SC Mostar je pretrpio i veliko devastiranje.

Smještaj i hrana

Zahvaljujući Upravi Studentskog centra, na čelu s ravnateljem Dragom Mikulićem, veliku rekonstrukciju Centar doživljava 2008. godine, nakon čega postaje najsuvremeniji centar u Bosni i Hercegovini i regiji. Sredstva za obnovu smještajnih kapaciteta Centra omogućila je Vlada Republike

aktivnosti, radi kao medijator u zapošljavanju studenata, obavlja odgojno-obrazovni rad sa studentima, organizira kulturno-zabavne večeri te obavlja ostale djelatnosti vezane uz poboljšavanje studentskog standarda, a odnedavno je dobio i prelijepu fontanu s otvorenim amfiteatom. Centar također raspolaže s dva multimedijska centra, fitness klubom, teretanom, dvjema čitaonicama, studentskim cafe barom, praonicom rublja, koprnicom, čitaonicama i dnevnik boravkom, a nudi i tečajeve stranih jezika (engleskog, španjolskog i njemačkog) za sve zainteresirane učenike, studente i građane. Također kao medijator u zapošljavanju, u sklopu Studentskog centra Mostar nalazi se i Studentski servis Sveučilišta u Mostaru koji već dugi niz godina studentima nudi svoje usluge posredovanja prilikom privremenog zapošljavanja. Studentski centar Mostar je, na inicijativu ravnatelja Dragana Mikulića, osnovao i Sportsku udrugu studenata 2012. godine, u sklopu smještaja i prehrane, organizira kulturne, sportske i rekreacijske

(SKK Student Mostar) i Odbojkaški klub Mostar (SOK Mostar). Uz njih, u sklopu Centra djeluju Kickboxing klub Eagles i malonogometni klub Student koji je sudionik svih regionalnih liga.

Brojne aktivnosti

Portal Pogled.ba također djeluje u sklopu Studentskog centra, a osnovan je u svibnju 2010. godine i od tada do danas stekao je veliki broj poklonika i čitatelja. Bitno je napomenuti kako je Studentski centar Mostar i među prvim institucijama u BiH koje su zaposlile osobu s Downovim sindromom. Studentski centar Mostar dogovorio je međunarodnu suradnju sa Studentskim centrom Sveučilišta u Zagrebu u obliku modernizacije i podizanja studentskog standarda i života. Studentski centar Mostar najtraženiji je u Bosni i Hercegovini, u ovoj godini zabilježen je rekordan broj prijava na natječaj za smještaj. Kako bi se postalo stana-rom Studentskoga centra Mostar, potrebno je biti redoviti student/ studentica Sveučilišta u Mostaru, živjeti minimalno 20 kilometara od Mostara, dostaviti natječajem propisanu dokumentaciju te zadovoljiti uvjete natječaja. Cijena smještaja, uz participaciju županija, iznosi 156 konvertibilnih maraka (80 eura) po studentu.

Prof. dr. sc. Ante Kvesić, ravnatelj SKB-a Mostar

Rezultati naše suradnje su nevjerojatni i neprocjenjivi

Četrdeset godina Sveučilišta nije malo, a rezultati tog rada su iznimno vidljivi. Kad je riječ o Sveučilišnoj kliničkoj bolnici (SKB) naspram Sveučilišta i obrnuti, mislim kako slobodno možemo reći da je to simbioza. Uostalom, mi i jesmo članica Sveučilišta, ali ono što nam je još važnije je činjenica da smo dio priče vezane uz Medicinski fakultet. Medicinski fakultet je dio SKB-a, SKB je dio Medicinskoga fakulteta, a rezultati te suradnje su nevjerojatni i neprocjenjivi. Mi smo od jedne bolnice, koja je predratna, opća, postala bolnica koja je sveučilišna, znanstvena institucija koja "proizvodi liječnike" i sudjeluje u znanstvenom radu. Sveučilište je granitna osnova za našu bolnicu, a mi smo dio Sveučilišta. I svima nam čestitam 40 godina Sveučilišta i 20 godina rada Medicinskoga fakulteta.

REKTORI KRONOLOŠKI

Svi rektori od osnivanja 1977. godine do danas

MITAR KUKULJ

BOŽO ĆORIĆ

ZDENKO KORDIĆ

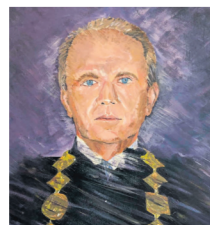
MARKO TADIĆ

ŽELJKO ŠUMAN

FRANJO LJUBIĆ

VOJO VIŠEKRUNA

VLADO MAISTOROVIĆ

LJERKA OSTOJIĆ

ZORAN TOMIĆ

BELA LER

EMIR HUMO

BERTO BLAŽEVIĆ

POGLEDA

AGRONOMSKI I PREHRAMBENO-TEHNOLOŠKI FAKULTET

Znanstveno-istraživački profil dodatno ojačati i angažirati mlade

Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet Sveučilišta u Mostaru je od svojih početaka pa do danas izrastao u respektabilnu obrazovnu i znanstvenu ustanovu čija se djelatnost temelji na obrazovanju i istraživanju na području prirodnih i biotehničkih znanosti, ali i očuvanju ruralnoga područja, ravnoteže u okolišu i tradicijskih vrijednosti.

Stručnjaci, diplome
Senat Sveučilišta u Mostaru donio je u travnju 1994. odluku o utemeljenju Agronomskoga fakulteta koji je počeo raditi 1. listopada iste godine. Prije samog utemeljenja Fakulteta u Mostaru prve inženjere agronomije obrazovala je Viša poljoprivredna škola.

Prvi naraštaji studenata upisani su na studij općega smjera koji je bio sinteza više disciplina iz područja poljoprivrede, a trajao je osam semestara, uključujući praktikum, laboratorij i terensku nastavu. S vremenom se nastavni plan i program mijenjao, nadopunjavao i prilagođavao potrebama domaće poljoprivredne prakse. Sukladno reformi visokoga obrazovanja Fakultetsko je vijeće na svojoj 63. sjednici, održanoj 21. siječnja 2005., prihvatilo preustroj studijskih programa prema Bolonjskoj deklaraciji i strukturi 3+2+3, što uključuje preddiplomski studij u trajanju od tri godine (prvostupnik, bachelor), diplomski studij u trajanju od dvije godine (magistar struke) i poslijediplomski, doktorski studij u trajanju od tri godine (doktor znanosti). Novi preustroj studijskih programa u središte pozornosti stavlja studenta, a organiziran je po susta-

*KROZ
NASTAVNI
PROCES
FAKULTETA
PROŠLO JE VIŠE
OD TISUĆU
STUDENATA,
OD KOJIH JE
VEĆI BROJ
DIPLOMIRAO
ISTEČENO
ZNAJANJE
PRENIO U
PRAKSU*

vu "jednosemestralnih modula" radi povećanja kvalitete nastave i skraćivanja prosječnoga vremena studiranja. Prema reformiranom programu, svi studenti prve godine preddiplomskog studija rade po istovjetnom planu i programu, nakon čega se u drugoj godini opredjeljuju za jedan od smjerova: agroekonomika, bilinogojstvo, opći smjer ili zootehnika. Agronomski fakultet mijenja svoj naziv akademske godine 2007./2008. u Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet te

postaje bogatiji za novi studijski program na preddiplomskom studiju. Preddiplomski studij prehrambene tehnologije nastao je kao odgovor na rastuće potrebe tržišta za ovom vrstom visokostručnoga kadra, ali i kao rezultat želje da se na Fakultetu zaočnuži proces obrazovanja mladih stručnjaka i budućih proizvođača hrane kojima se od akademske godine 2012./2013. omogućuje nastavak obrazovanja na diplomskom studiju prehrambenog inženjerstva. Zbog promjena nastavnoga plana i programa te povećanja broja studenata Fakultet se preselio u novi vlastiti prostor koji je izgrađen donacijama Vlade Republike Hrvatske u krugu nekadašnjega Agronomskoga instituta. Od 2008. Fakultet raspolaže i vlastitim pokušajima u Rodoču u kojemu se provodi redovita praktična nastava, ali i znanstvena istraživanja s područja agronomije i zaštite okoliša. Tijekom nepunih dvadeset godina svoga postojanja, različito ustrojen i pod različitim imenima, Fakultet je školovao brojne stručnjake, poput diplomiranih inženjera (visoka stručna sprema) i inženjera (viša stručna sprema), ali i znanstvenika s akademskim stupnjevima magistara i doktora znanosti na posljednjem diplomskom studiju koji je organiziran od akademske godine 2004./2005. Kroz nastavni proces Fakulteta prošlo je više od tisuću studenata, od kojih je veći broj diplomirao i stečeno znanje prenio u praksu. Znanstveni i stručni rad organiziran je u jedanaest zavoda koji kadrovski iz dana u dan jačaju postajući tako sposobni za veće

Upravu Fakulteta čine

dekan
dr. sc. Ivan Ostojić, izv. prof.

prodekanica za nastavu
dr. sc. Anita Ivanković, izv. prof.

prodekanica za međunarodnu suradnju
dr. sc. Adrijana Filipović, izv. prof.

istraživačke zahvate na području prirodnih i biotehničkih znanosti. Nakana je Fakulteta dodatno ojačati znanstveno-istraživački profil i znanstvenu aktivnost angažiranjem mladih znanstvenika koji se uključuju u nastavu i znanstveno-istraživački rad. Od svoga osnutka Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet u Mostaru jača stručnu i znanstvenu suradnju s referentnim fakultetima i institucijama iz regije. Posebno vrijedi istaknuti suradnju s Agronomskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu i Poljoprivrednim fakultetom Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku čiji su profesori i suradnici od početka aktivno uključeni kako u nastavni tako i u znanstveno-istraživački proces Fakulteta. Suradnju dodatno osnažuje provođenje Bolonjske deklaracije. Uz navedene, Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet u Mostaru surađuje sa svim fakultetima agronomije i prehrambene tehnologije iz BiH te Fakultetom za kmetijstvo Sveučilišta u Mariboru, a uspostavljena je i suradnja s University of Life Science iz Norveške te Fachhochschule Weinstephan iz Njemačke. Zbog povećanja obujma i intenziteta kontakata i suradnje s inozemnim znanstveno-nastavnim institucijama te zbog prepoznate potrebe za internacionalizacijom Fakulteta i njegove međunarodne prepoznatljivosti, od 1998. uvedena je i dužnost prodekana za znanost i međunarodnu suradnju.

Znanstvena djelatnost

U okviru svojih finansijskih mogućnosti, samostalno ili u suradnji s ostalim članicama Sveučilišta u Mostaru, Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet u Mostaru organizira i znanstvene simpozije s međunarodnim sudjelovanjem, različite stručne radionice i okrugle stolove čiji se rezultati redovito publiciraju u zbornicima radova, publikacijama i zaključcima. Izdavačka djelatnost Agronomskoga i prehrambeno-tehnološkog fakulteta rezultat je znanstvene i stručne aktivnosti njegovih djelatnika i kao takva od osnutka je pridonosila njegovu razvitku i afirmaciji. Obuhvaća objavljivanje udžbenika i znanstvenih knjiga namijenjenih ponajprije studentima, ali i znanstvenicima te stručnjacima u praksi.

Djelatnici Agronomskoga i prehrambeno-tehnološkog fakulteta u Mostaru održavaju i stručna predavanja čiji je cilj popularizacija poljoprivredne struke, očuvanje ruralnoga područja, ravnoteže u okolišu i tradicijskih vrijednosti područja u kojem djeluju. Nastavna i znanstvena djelatnost na Agronomskom i prehrambeno-tehnološkom fakultetu odvijala se sukladno Zakonu o Sveučilištu u Mostaru do 21. travnja 2012., a nakon toga usklađena je s novim Zakonom o visokome obrazovanju Hercegovačko-neretvanske županije, zatim sukladno sveučilišnom Statutu i Statutu Fakulteta.

AKADEMIJA LIKOVNIH UMJETNOSTI U ŠIROKOM BRIJEGU SVEUČILIŠTA U MOSTARU
Obrazovati stručnjake za samostalno likovno stvaranje i pedagoški rad u školi

Misija Akademije likovnih umjetnosti je raditi na izgradnji snažne, autonomne i integrirane akademske zajednice nastavnika, umjetnika, studenata i svih ostalih zaposlenika

Naziv "akademija" vuče podrijetlo od filozofske škole koju je 387. godine prije Krista osnovao Platon u Akademovu vrtu, maslinokome gaju nedaleko od Atene. Akademija je bila jedna od prvih organiziranih škola u povijesti zapadne civilizacije. Za Atenjane je prostor Akademije bio sveto zemljište, a sličan odnos imali su i Spartanci koji, za vrijeme invazije i pustošenja Atike, nisu oskrnavili svetost toga prostora.

Ideja o akademiji

Akademija je danas uobičajen naziv za ustanovu posvećenu naprednom učenju i širenju znanja na nekome specifičnom području. Pojam i podrijetlo riječi "akademija" zrače aurom posebnosti i uzvišenosti, koju danas osobito njeguju umjetničke akademije. Jedna od njih je i Akademija likovnih umjetnosti u Širokom Brijegu, Akademija u čijoj auri, osim umjetničko-estetskih, svjetlucaju i proplamsaji franjevačke duhovnosti. Kao što Sveučilište u Mostaru svoje korijene ima u Franjevačkoj teologiji, koja je 1895. godine osnovana u Mostaru, tako i Akademija likovnih umjetnosti u Širokome Brijegu svoje korijene vuče od Franjevačke galerije i umjetničkoga ozračja što se oko nje formiralo. Inicijatori ideje o osnivanju Akademije bili su čelni ljudi Franjevačke galerije. Ugledni profesori i likovni umjetnici su tu ideju prihvatili i sudjelovali u njezinoj realizaciji. Zahvaljujući njihovom radu i zalaganju, kao i potpori i sudjelovanju mnogih drugih znanosti, ideja je bila formalizirana i pretvorena u stvarnost.

Upravno vijeće Sveučilišta u Mostaru na sjednici održanoj 11. siječnja 1996. donijelo je odluku o osnivanju Akademije likovnih umjetnosti, a Vlada Hrvatske Republike Herceg Bosne 19. siječnja 1996. dala suglasnost na spomenutu odluku. Time je formalno-pravno osnovana Akademija likovnih umjetnosti Sveučilišta u Mostaru sa sjedištem u Širokom Brijegu. Natječaj za upis prvoga naraštaja studenata objavljen je 5. veljače 1996., a prijamni ispit trajao je od 19. do 23. veljače. Akademija je počela raditi 4. ožujka, a svečano je otvorena 7. ožujka 1996. godine. Odlukom Upravnog vijeća Akademija likovnih umjetnosti Sveučilišta u Mostaru osnovana je 1996. godine i jedina je umjetničko-nastavna sastavnica Sve-

Upravu Fakulteta čine

dekan
dr. sc. Stjepan Skoko, red. prof.

prodekan za međunarodnu i međusveučilišnu suradnju
dr. sc. Nikola Vučković, red. prof.

prodekan za umjetnički razvoj
dr. sc. Branimir Bartulović, izv. prof.

*OSIM ŠTO
OKUPLJA
STUDENTE IZ
SVIH KRAJEVA
BIH, OD
UTEMELJENJA
JENA
AKADEMIJI
STUDIRAO I
STUDIRA
VELIKI BROJ
STUDENATA IZ
HRVATSKE, A
TAKOĐER SU
STUDIRALI
STUDENTI IZ
CRNE GORE,
SLOVAČKE.*

učilišta u Mostaru. Djeluje kao samostalna ustanova i u njoj se realiziraju integrirani preddiplomski i diplomski studij likovnih umjetnosti u trajanju od pet godina (10 semestara) i doktorski studij "Ars Sacra" u trajanju od tri godine (6 semestara). Studij je podijeljen na tri smjera: slikarstvo, kiparstvo i grafiku. Ciljevi djelovanja ALU-a su obrazovati stručnjake za samostalno likovno stvaranje te za pedagoški rad u školskom sustavu. Misija Akademije likovnih umjetnosti je raditi na izgradnji snažne, autonomne i integrirane akademske zajednice nastavnika, umjetnika, studenata i svih ostalih zaposlenika kroz obrazovanje, umjetničko-istraživački rad i kulturno i društveno poslanje. Među glavnim strateškim ciljevima Akademije jest izvođenje postojećih studijskih programa, kontinuirano poboljšavanje, osuvremenjivanje, prilagođavanje te doradivanje postojećih programa, kao i uvođenje novih studijskih programa restauracije i grafičkog dizajna. Obrazovni proces na Akademiji treba biti prepoznatljiv po izvrsnosti na lokalnoj, državnoj i međunarodnoj razini. Akademija želi stvoriti preduvjete za mobilnost studenata, nastavnika i suradnika jačanjem suradnje unutar BiH, ali i sa srodnim inozemnim institucijama.

Kao značajan čimbenik razvika Hercegovine, Sveučilište i Akademija od iznimne su važnosti za daljnji razvoj, diferencijaciju i profesionalizaciju kulturnog života ovog dijela BiH, ponajprije zbog činjenice postojanja potrebe za visoko obrazovanim djelatnicima iz područja likovne umjetnosti. Osim što okuplja studente iz svih krajeva BiH, od utemeljenja je na Akademiji studirao i studira veliki broj studenata iz Republike Hrvatske, a također su studirali studenti iz Crne Gore, Slovačke, Ukrajine i Slovenije.

Značenje i ugled

U veljači i ožujku 2001. godine Akademija je sudjelovala u međunarodnoj razmjeni studenata u Lorientu, u Francuskoj, na Ecole nationale supérieure d'arts. U razmjeni je sudjelovalo po pet studenata s obiju akademija. Španjolska nakladnička kuća "Actualidad" iz Madrida dodijelila je Akademiji likovnih umjetnosti u Širokom Brijegu godišnju nagradu "Lider u prestižu i kvaliteti 2008.", a nagradu je uručio španjolski veleposlanik u BiH. Slavni talijanski teoretičar i povjesničar umjetnosti Achille Bonito Oliva sedamdesetih godina prošloga stoljeća fenomen suvremene umjetnosti pokušao je objasniti terminom "sustav umjetnosti". Osnovna je ideja takva poimanja da umjetnost nastaje i živi u jednom složenom društve-

nokulturnom procesu i sustavu u čijemu okviru različiti činitelji obavljaju različite funkcije. Ti su činitelji - umjetnik koji stvara umjetničko djelo, kritičar kojega je djelo motiviralo i koji piše o njemu, galerist koji ga izlaže, trgovac koji ga prodaje, kolekcionar koji ga kupuje, mecena koji ga financira, muzeji i umjetničke priredbe koji mu daju povijesnu ulogu, publika koja ga promatra, masmediji koji ga promiču u javnosti. Svaki činitelj ima posebnu ulogu i svaki na svoj način pridonosi suvremenom svijetu umjetnosti. Pripadnici svijeta umjetnosti dakle nisu samo umjetnici nego i kritičari, teoretičari umjetnosti, galeristi, kustosi, povjesničari umjetnosti, publika i masmediji, ali također i kupci umjetnina, kolekcionari, financijeri i mecena. Osvrćući se na uvodna razmišljanja o konceptu sustava umjetnosti, s osjećajem blaga ushita i ponosa moglo bi se kazati kako je od svoga osnutka do danas Akademija postala samo srce toga sustava ili, mehanicističkom metaforom rečeno, glavni generator u sustavu likovne umjetnosti ne samo u Širokome Brijegu, Mostaru i Hercegovini nego i mnogo širim okvirima i različitim kontekstima. Pokazatelj prošloga stoljeća fenomen suvremene umjetnosti pokušao je objasniti terminom "sustav umjetnosti". Osnovna je ideja takva poimanja da umjetnost nastaje i živi u jednom složenom društve-

Prof. dr. sc. Nevenko Herceg, predsjednik Vlade Hercegovačko-neretvanske županije

Suvremeni po izvrsnosti prepoznatljiv generator razvitka našega društva

Studentima, kolegama profesorima i djelatnicima čestitam Dan Sveučilišta podcrtavajući i danas, u slavljeničkom ozračju, njegovu neprocjenjivu ulogu u obrazovanju i očuvanju hrvatskog identiteta u Bosni i Hercegovini. Kao jedina visokoškolska ustanova na hrvatskom jeziku u BiH, s deset fakulteta, jednom akademijom, 14.000 studenata i 1000 nastavnika, Sveučilište je središte znanja i znanosti u BiH i šire. Iznimnu ulogu

Iznimnu ulogu Sveučilišta prepoznala je i Vlada Hercegovačko-neretvanske županije koja je u vrh prioriteta stavila visokoškolsku izobrazbu

Sveučilišta prepoznala je i Vlada Hercegovačko-neretvanske županije koja je u vrh prioriteta stavila visokoškolsku izobrazbu. Uz redovito mjesečno sufinanciranje rada Sveučilišta, Vlada potporu visokom obrazovanju očituje i kroz više od 1600 stipendija i subvencija smještaja u studentske domove. Naša potpora tu ne završava jer smo uključeni u veliki broj drugih aktivnosti i projekata koje Sveučilište realizira. Tu nećemo stati - i dalje ćemo, u suradnji s rektorom, dekanima i njihovim suradnicima, zajednički raditi na daljnjoj izgradnji Sveučilišta kao suvremenog i po izvrsnosti prepoznatljivog generatora razvitka našega društva.

UNIVERZITET U ZENICI

Damir Kukić, rektor

Sveučilište u Mostaru je svojim dosadašnjim radom izborilo respektabilan rejting u okviru akademske zajednice u Bosni i Hercegovini i u regiji. Prepoznatljivu kvalitetu Sveučilište je ostvarilo kroz obrazovni proces utemeljen na znanstvenim, umjetničkim i razvojnim istraživanjima, kao i na strateškom djelovanju usmjerenom prema poticanju razvoja znanosti i istraživanja. U čitavom tom procesu jako je bitan i prijenos znanja te utjecaj koji Sveučilište ostvaruje na gospodarstvo i društvo općenito. U skladu s takvim ciljevima kreirana je i vizija Sveučilišta u Mostaru koja inzistira na njegovoj funkciji kao visokoobrazovnoj ustanovi prepoznatljivoj po izvrsnosti na državnoj i međudržavnoj razini. Unapređenje nastavnog procesa, razvoj koncepta cjeloživotnog učenja, kao i znanstveno-istraživački rad, omogućili su da Sveučilište u Mostaru postane suvremena visokoobrazovna ustanova koja se, u sve većoj mjeri, inkorporira u europski visokoobrazovni i istraživački prostor.

UNIVERZITET U SARAJEVU

Rifat Škrijelj, rektor

U cilju jačanja akademske suradnje i razvoja visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini, suradnja sa Sveučilištem u Mostaru, kao i s ostalim javnim sveučilištima u Bosni i Hercegovini, iznimno je uspješna i ostvaruje se na razini Rektorske konferencije BiH. Također, suradnja sa Sveučilištem u Mostaru ostvaruje se i kroz mnoge programe, kao što je nekadašnji Tempus i sadašnji Erasmus+ program, zajedničke projekte te je kontinuirana kroz zajedničke aktivnosti fakulteta i akademija Univerziteta u Sarajevu i Sveučilišta u Mostaru. Intenzivna je suradnja kroz projekte Erasmus+, posebice iz komponente jačanja kapaciteta, a trenutno se provodi projekt pod nazivom "Jačanje internacionalizacije visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini" u kojem, s europskim partnerima i koordinatorom iz Genta, Univerzitet u Sarajevu i Sveučilište u Mostaru te ostalih 6 javnih sveučilišta zajedno analiziraju i suraduju na analizi provedbe reforme, razvijaju indikatore za internacionalizaciju i kreiraju strategije internacionalizacije shodno svojim okruženjima u kojima djeluju.

UNIVERZITET U ISTOČNOM SARAJEVU

Stvo Pašić, rektor

SVEUČILIŠTE U MOSTARU

Zoran Tomić, rektor

UNIVERZITET U BANJOJ LUCI

Radoslav Gajanin, rektor

Na obostroano zadovoljstvo postoji višedesetljetna prijateljska suradnja Univerziteta u Banjoj Luci i Sveučilišta u Mostaru, koja se realizira kroz zajedničko sudjelovanje u nacionalnim i međunarodnim projektima. Ova suradnja odnosi se na razmjenu profesora, odnosno nedostajućeg kadra iz različitih znanstvenih oblasti. Tako na uspješan način dugi niz godina, na veliko zadovoljstvo Sveučilišta u Mostaru i Univerziteta u Banjoj Luci, razmjenjujemo iskustva i znanja iz oblasti medicine i ekonomije, ali i drugih znanosti. Suradnja je prisutna i kroz sudjelovanje studenata u ljetnim školama koje organiziraju oba sveučilišta. Treba naglasiti da postoji i zajednički sporazum svih javnih sveučilišta u BiH koji se potpisuje svakih pet godina. Tim sporazumom upravo mostarsko Sveučilište i Univerzitet u Banjoj Luci učvršćuju svoje prijateljske odnose.

UNIVERZITET U BIHAĆU

Fadil Islamović, rektor

UNIVERZITET U TUZLI

Nermina Hadžigrahić, rektorica

UNIVERZITET "DŽEMAL BIJEĐIĆ"

Sead Pašić, rektor

UNIVERZITET CRNE GORE

Danilo Nikolić, rektor

Jasno je da je naša suradnja dobra, ali i to da su Univerzitet Crne Gore i Sveučilište u Mostaru na dobrom putu, uz predan i odgovoran rad, ispratiti trendove i zahtjeve Evropskog prostora visokog obrazovanja. To se posebno očituje u namjeri zajedno raditi na unapređenju kvalitete nastave i znanja razmjenom nastavnika, suradnika i studenata, ali i informacija te odgovarajuće literature iz oblasti znanstvenog rada i obrazovanja. Za naša sveučilišta posebno je značajno to što se potpisivanjem ugovora otvorila mogućnost da znanstvenici i istraživači mogu sudjelovati u zajedničkim znanstveno-istraživačkim projektima i znanstvenim istraživanjima. Osim boljeg međunarodnog pozicioniranja naših sveučilišta na temelju rezultata takvog rada, to bi trebalo doprinijeti i referentnosti naših znanstvenika i istraživača. Ništa manje nije značajna mogućnost zajedničkog organiziranja doktorskih studija, kao i razmjena znanstvenog i nastavnog osoblja radi postdokorskog usavršavanja.

SURADNJA SVEUČILIŠTA I REKTORA IZNMNO VAŽNA

Zajedno raditi na razvoju visokog obrazovanja

Sveučilište u Mostaru punopravni je član Rektorskog zbora/konferencije BiH i pridruženi član Rektorskog zbora Republike Hrvatske

Sveučilište u Mostaru punopravni je član Rektorskog zbora Bosne i Hercegovine koji se službeno zove i Rektorska konferencija Bosne i Hercegovine. Rektorski zbor čine rektori javnih sveučilišta i univerziteta: Sveučilište u Mostaru, Univerzitet u Sarajevu, Univerzitet "Džemal Bijedić" iz Mostara, Univerzitet u Tuzli, Univerzitet u Zenici, Univerzitet u Banjoj Luci, Univerzitet u Bihaću i Univerzitet u Istočnom Sarajevu. Rektorski zbor/konferencija je druga sveučilišta i univerziteta koja utvrđuje i zastupa zajedničke interese bosanskohercegovačkih sveučilišta prema tijelima vlasti i svim subjektima zainteresiranim za razvoj i budućnost visokog obrazovanja te posebno prema međunarodnim subjektima koji se bave visokim obrazovanjem.

Stanje obrazovanja i znanosti Rektorskim zborom BiH predsjedja jedna od članica i mandat predsjedatelja traje godinu dana. Brojna su pitanja koja u posljednje vrijeme razmatra ovo tijelo. Posljednjih nekoliko godina na Zboru su razmatrana sva važnija pitanja, poput razvoja visokog obrazovanja u BiH, provedbe bolonjskog procesa, akreditacije javnih sveučilišta, autonomije sveučilišta, suradnje s međunarodnim institucijama i veleposlanstvima, funkcioniranja akademske mreže i potreba za programom infrastrukturnih ulaganja u znanost i istraživanje kako bi se povećala konkurentnost istraživačkih institucija iz BiH i riješila brojna druga pitanja. U svom radu Rektorski zbor BiH upućuje na stanje visokog obrazovanja i znanosti. Tim povodom ovoga mjeseca je održana i izvanredna sjednica Rektorskog zbora u

Mostaru o temi "Trenutačno stanje i problemi kojima je opterećeno visoko obrazovanje u BiH". Uz predsjedatelja Rektorskog zbora BiH prof. dr. Seada Pašića, rektora Univerziteta "Džemal Bijedić" u Mostaru, sjednici su nazočili prof. dr. Nermina Hadžigrahić, rektorica Univerziteta u Tuzli, prof. dr. Rifat Škrijelj, rektor Univerziteta u Sarajevu, prof. dr. Damir Kukić, rektor Univerziteta u Zenici, prof. dr. Fadil Islamović, rektor Univerziteta u Bihaću, prof. dr. Sanja Bijakšić, prorektorica za međunarodnu suradnju Sveučilišta u Mostaru, prof. dr. Dejan Bokonić, prorektor Univerziteta u Istočnom Sarajevu, prof. dr. Strain Posavljak, prorektor Univerziteta u Banjoj Luci, akademik Miloš Trifković, predsjednik ANUBiH, prof. dr. Enver Halilović, ravnatelj Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranja kvalitete BiH (HEA), kao i glavna tajnica Rektorske konferencije Sanda Jelin Kajan. Rektorskim zborom BiH trenutno predsjedja prof. dr. Sead Pašić, rektor Univerziteta "Džemal Bijedić" u Mostaru, a od 18. prosinca 2017. predsjedjanje preuzima prof. dr. sc. Zoran Tomić, rektor Sveučilišta u Mostaru.

Djelovanje i razvoj Rektorski zbor Republike Hrvatske čine svi rektori javnih sveučilišta u Republici Hrvatskoj. Rektorski zbor odlučuje o pitanjima od zajedničkog interesa za djelovanje i razvoj sveučilišta u Republici Hrvatskoj - propisuje nužne uvjete za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku izbora na znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna i nastavna zvanja odnosno radna mjesta; predlaže

NUŽNO JE RJEŠITI PROBLEME KOJIMA JE OPTEREĆENO VISOKO OBRAZOVANJE U BIH

članove područnih znanstvenih i umjetničkih vijeća i matičnih odbora; predlaže članove Vijeća za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja; razmatra problematiku rada i razvoja sveučilišta i o tome donosi preporuke i mišljenja; objavljuje u "Narodnim novinama" uvjete Rektorskog zbora za izbor u znanstveno-nastavna zvanja te obavlja druge poslove predviđene zakonom i poslove koje mu povjere sveučilišta. Rektorskim zborom Republike Hrvatske predsjedja prof. dr. Vlado Guberac, rektor Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku. Sveučilište u Mostaru je pridruženi član Rektorskog zbora.

SVEUČILIŠTE U ZADRU

Dijana Vican, rektorica

Sveučilište u Zadru je već godinama vezano uz Sveučilište u Mostaru sporazumom o suradnji. Suradnja se pretežito odnosila na kumulativni oblik nastave, a danas se ostvaruje i preko međunarodnih projekata, osobito onih kojima se potiče prekogranična suradnja (Interreg i sl.) Suradnja je dobrovoljna i zbiva se na obostroanu korist. Sporazum je rezultat odlada RH koje su Sveučilište u Mostaru ocjenjivale strateškim nacionalnim interesom te su poticale hrvatska javna sveučilišta da programski i kadrovski potpomognu njegov razvoj. Ako aktualna Vlada RH i dalje bude smatrala Sveučilište u Mostaru od strateškog nacionalnog interesa, a razloga za to, po mom mišljenju, ima i danas, Sveučilište u Zadru će nastaviti suradnju, naravno, prema kadrovskim mogućnostima i mogućnostima suradnje na projektima.

SVEUČILIŠTE U RIJEKI

Snežana Prijč-Samaržija, rektorica

Riječko sveučilište i Sveučilište u Mostaru već dugi niz godina uspješno suraduju u cilju ostvarenja zajedničkog interesa za unapređenje znanstvenog istraživanja i nastavnog procesa. Sigurna sam da ćemo i nadalje nastaviti unapređivati dosadašnju suradnju na području razmjene studenata te znanstveno-nastavnog, administrativnog i stručnog osoblja, kao i raditi na povećanju znanstvene produkcije, uz korištenje znanstveno-istraživačke infrastrukture obaju sveučilišta. Stvoreni smo i za razvitak novih modela suradnje s mostarskim Sveučilištem na tragu mislija naših dvaju sveučilišta, koje uključuju promicanje strateških partnerstva i međunarodno umrežavanje s istraživačkim institucijama radi razvoja inovativnosti, transfera tehnologije te povećanja znanstvene produkcije, stvaranja okruženja koje omogućuje i potiče interakcije i transferne mehanizme suradnje istraživača s gospodarstvom i društvenim djelatnostima.

SVEUČILIŠTE U SPLITU

Šimun Anđelinić, rektor

SVEUČILIŠTE U DUBROVNIKU

Nikša Burum, rektor

SVEUČILIŠTE JURJA DOBRILE U PULI

Alfio Barbieri, rektor

SVEUČILIŠTE J. J. STROSSMAYERA U OSIJEKU

Vlado Guberac, rektor

Suradnja hrvatskih sveučilišta i Sveučilišta u Mostaru odvija se na temelju potpisanog sporazuma o međusveučilišnoj suradnji u području visokog obrazovanja i znanosti koji uključuje razmjenu nastavnika i suradnika, sudjelovanje u znanstvenim projektima, provedbu zajedničkih istraživačkih projekata, razmjenu publikacija te gostovanje akademskih djelatnika, kao i razmjenu studenata, potičući mobilnost. Rektorski zbor daje podršku razvoju Sveučilišta u Mostaru te će hrvatska sveučilišta osigurati pomoć i suradnju Sveučilištu u Mostaru u izvođenju nastave, zalaže se za jačanje i razvoj Sveučilišta u Mostaru kao jedine visokoškolske institucije izvan domovine na kojoj se nastava izvodi na hrvatskom jeziku i na kojoj se, uz primjerenu razinu kvalitete obrazovanja studenta, promiču jezik, kultura i identitet hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini. Rektorski zbor potiče suradnju u svim segmentima sveučilišnih djelatnosti: nastava, studiji, znanost, izdavaštvo, mobilnost nastavnika i studenata, što doprinosi razvoju sveučilišnog sustava i posebice razmatra problematiku rada i razvoja sveučilišta te o tome donosi preporuke i mišljenja.

SVEUČILIŠTE SJEVER - KOPRIVNICA/VARAŽDIN

Marin Milković, rektor

Sobzirom na to da je Sveučilište Sjever najmlađe javno sveučilište u Hrvatskoj, do sada smatram da je nismo dovoljno stigli razviti institucionalnu suradnju sa Sveučilištem u Mostaru i njegovim sastavnicama, no kroz različite personalne oblike suradnje, izvođenje nastave naših profesora u Mostaru, a na koncu i kroz, vjerujem obostroano korisnu, suradnju u sklopu Rektorskog zbora, stvorili smo odličnu osnovu za sve oblike daljnjeg povezivanja. Kad kažem povezivanje, mislim na jaču suradnju u svim pogledima - od intenzivnije razmjene nastavnog osoblja i studenata, potencijalnog zajedničkog izvođenja studija te svih drugih oblika akademske suradnje i razmjene iskustava. Smatram da je intenziviranje suradnje koju je potaknuo Rektorski zbor korak u pravom smjeru jednako i za javna sveučilišta u Hrvatskoj i za Sveučilište u Mostaru i veselim se budućoj suradnji.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

Damir Boras, rektor

Suradnja Sveučilišta u Zagrebu i Sveučilišta u Mostaru na čelu s rektorom Zorankom Tomićem je izvrsna. Odlukom Senata da naši profesori slobodno predaju na Sveučilištu u Mostaru intenzivirali smo suradnju u provođenju i stvaranju novih programa koje je Sveučilište u Mostaru uvelo ili namjerava uvesti. Također, Sveučilište u Mostaru aktivno i uspješno sudjeluje u Rektorskom zboru Republike Hrvatske u kojem su svi rektori javnih sveučilišta u Hrvatskoj. Smatram da je naša dužnost pomagati Sveučilištu u Mostaru kako bi se i dalje razvijalo, povećalo izvrsnost i kvalitetu te postalo najkvalitetnije sveučilište u BiH, što je strateška potreba ne samo Hrvata u BiH nego i svih hrvatskih javnih sveučilišta.

Doc. dr. sc. Branko Krišto, predsjednik Upravnog vijeća Sveučilišta

Sveučilište u Mostaru mora se strateški pozicionirati i voditi

Sveučilište u Mostaru danas slavi 40 godina svoga postojanja. Važno je uputiti na činjenicu kako naša tradicija u visokom obrazovanju seže još od 1895. godine, a važan datum je i osnivanje Sveučilišta u Mostaru 1992. godine. Sve to pokazuje u kakvom okruženju i s kakvim promjenama se mi susrećemo i u društvu, ali i na razini visokog obrazovanja. Svako vrijeme nosi svoje poteškoće i danas je teško reći koje je najteže, a koje najbolje vrijeme za visoko obrazovanje, pa i Sveučilište. Četrdeset godina može govoriti o akademskoj i znanstvenoj zrelosti. Ali može upućivati i na činjenicu da su nam nakon svih ovih godina potrebni novi kadrovi, nova saznanja i novi pristupi. Kao predsjednik Upravnog vijeća svih nas, zajedničkog dizajnera tih rješenja i teškog zajedničkog rada. Na tom putu moramo se mijenjati. Prihvaćati promjene i biti spremni usvojiti ono što definiramo kao strateško. A Sveučilište u Mostaru mora se strateški pozicionirati i voditi. Zato s menadžmentom Sveučilišta i rektorom Tomićem radimo i suradujemo na novoj strategiji. Ona mora biti put budućnosti i temelj rješavanja svih naših izazova. Veliki sam optimist i vjerujem u budućnost Sveučilišta u Mostaru te sam spreman teško raditi za tu perspektivu. I očekujem da svi drugi budu spremni na postavljene izazove i da budu odgovorni. To od nas traže naši studenti, njihovi roditelji i društvo u cjelosti.

Ekonomska fakultet Sveučilišta u Mostaru počinje djelovanjem kao Odjel Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu. Pet godina nakon osnivanja Odjela Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu, odlukom Skupštine općine Mostar, 1. rujna 1976. godine, utemeljen je Ekonomski fakultet kao samostalna visokoučilišna ustanova.

Izazovi i sustav

Temeljna uloga Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru jest osigurati kvalitetno obrazovanje koje će zadovoljiti potrebe društvene zajednice. Na Fakultetu je započet proces osiguranja kvalitete poradi razvijanja usporedivih kriterija i metodologija na temelju kojih bi se mogla ocjenjivati izvrsnost i uspoređivati s drugim visokoškolskim ustanovama u zemlji i inozemstvu. U ovim procesima kao poseban izazov nameću se mobilnost nastavnika i studenata, prepoznatljivost, međuinstitucionalna suradnja, zajednički istraživački programi, cjeloživotno učenje, povezanost s gospodarstvom. Ekonomski fakultet Sveučilišta u Mostaru, kao znanstveno-istraživačka institucija visokog obrazovanja u polju ekonomije, temelji svoju misiju na unapređenju kvalitete visokoškolskoga obrazovanja. Potvrda takve ustrajnosti rada na unapređenju kvalitete je ISO standard 9001:2008. Nastavnici i suradnici Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru autori su i recenzenti brojnih sveučilišnih udžbenika, znanstvenih i stručnih radova, izlaganja na znanstvenim skupovima, a većina njih sudjeluje u planiranju i provedbi društveno važnih znanstvenih i istraživačkih projekata propitajući i unapređujući različita područja poslovnog okruženja svih dijelova ekonomije, počevši od malih i srednjih poduzeća, preko javnog i nevladina sektora, računovodstva i revizije, do ostalih područja društvenoga života koja se dotiču znanstvenih grana iz područja ekonomije. Prepoznatljivost u izvrsnosti, koja se temelji na visokim nastavnim i znanstvenim standardima, ogleda se kroz znanstveno-istraživački rad nastavnika i suradnika, ali i uspostavljenu suradnju s drugim ekonomskim fakultetima u BiH i državama u susjedstvu. Ekonomski fakultet već pet godina organizira godišnju konferenciju i susrete katedri za računovodstvo "Stanje i perspektive računovodstvene profesije u zemljama jugoistočne Europe". Kao organizator i suorganizator međunarodnih znanstvenih konferencija "Economic System of Bosnia and Herzegovina and Adjustment of Bosnia and Herzegovina" 2002. godine, "Economic Theory and Practice: Meeting the new Challenges" 2011. godine, II. interkatedarskog skupa menadžmenta i organizacije 2013. godine, "Economic Integration, Competition and Cooperation" 2015. godine; 1. međunarodne znanstvene konferencije "Economic System of European Union and Accession of Bosnia and Her-

EKONOMSKI FAKULTET

Mobilnost nastavnika i studenata nameće se kao poseban izazov

TEMELJNA ULOGA EKONOMSKOG FAKULTETA SVEUČILIŠTA U MOSTARU JEST OSIGURATI KVALITETNO OBRAZOVANJE KOJE ĆE ZADOVOLJITI POTREBE DRUŠTVENE ZAJEDNICE

zegovina - Challenges and Policies Ahead" u 2016. godini te 3. međunarodne znanstvene konferencije "Dubrovnik International Economic Meeting" (DIEM 2017) u 2017. godini Ekonomski fakultet Sveučilišta u Mostaru etablirao se kao nositelj znanstvene djelatnosti na znanstvenim granama koje se izučavaju na tom Fakultetu, a posebno važnim doprinosom znanosti pokazuje se izdavanje Zbornika radova s međunarodnim uredništvom koji se lista u bazama EconLit i EBSCO.

Obrazovanje i projekti
Ekonomski fakultet Sveučilišta u Mostaru od 2016. godine nositelj je modula Jean Monnet "Facts and Challenges of the EU Accession (Činjenice i izazovi pristupa Europskoj uniji)", čime se osigurala mogućnost održavanja predavanja i prezentacija aktualnih tema na hrvatskom i engleskom jeziku. U okviru projekta tiskana je publikacija "Competitiveness, Economic Growth and Development of Bosnia and Herzegovina, From Metter to Spirit, From Ignorance to Knowledge" 2016. godine. Ekonomski fakultet Sveučilišta

u Mostaru nastavlja tradiciju istraživačko-znanstvene djelatnosti organiziranu u okviru Fakulteta 1983. godine u Centru za ekonomska istraživanja, a 1994. godine osnovan je Ekonomski institut čija se djelatnost ogleda u analizi gospodarskoga razvoja, makroekonomskih istraživanja i međunarodno-ekonomskih odnosa, ocjeni investicijskih projekata, razvoju informacijskih sustava i organizacije poduzeća, vještačenju za potrebe poduzeća, izdavačkoj djelatnosti, javnoj prezentaciji rezultata provedenih empirijskih i teorijskih istraživanja.

U cilju usmjeravanja obrazovanja novih generacija ekonomista prema potrebama gospodarstva i tržišta rada 2016. godine revidirani su postojeći i usvojeni novi nastavni planovi preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog studija sa smjerovima "Menadžment", "Marketing", "Poslovna informatika", "Poslovanje s EU" te "Računovodstvo i financije", a 2017. godine stručnog studija sa smjerovima "Poduzetništvo", "Računovodstvo i porezi" i "Turiz-

Fakultet već više godina potpomaže objavljivanje studentskoga lista SEF, čime se osigurava afirmacija studenata u široj društvenoj zajednici

stročko poslovanje". Na III. ciklusu obrazovanja uskoro počinje opis na novi poslijediplomski sveučilišni doktorski studij sa smjerovima "Ekonomija" i "Poslovna ekonomija". Kako bi se poticalo rad studentskih organizacija i izvannastavne aktivnosti samih studenata tijekom njihova visokoškolskoga obrazovanja, Fakultet već više godina potpomaže objavljivanje studentskoga lista SEF, čime se osigurava njihova afirmacija u široj društvenoj zajednici.

Centar za cjeloživotno učenje Ekonomskog fakulteta organizator je i izvođač Programa edukacije za stjecanje profesionalnih zvanja u računovodstvu po ovlasti Povjerenstva za računovodstvo i reviziju BiH te ujedno i centar za provedbu ispita za stjecanje takvih zvanja Saveza za računovodstvo, revizore i finansijske djelatnike FBIH. Zajedno s Medicinskim fakultetom Sveučilišta u Mostaru i ostalim suorganizatorima, organizira i izvodi program "Kontinuirane profesionalne edukacije iz zdravstvenog menadžmenta" u FBIH. U okviru Fakulteta djeluje Centar za poduzetništvo i projekti čiji je cilj brojnim aktivnostima povezati akademsku zajednicu, u prvom redu studente, s gospodarstvom. Centar je nositelj projekta "Poduzetništvo studenata - od ideje do realizacije poduzetničkih projekata" koji se realizira uz potporu Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta. ●

Upravu Fakulteta čine

- dekan dr. sc. Mila Gadžić, red. prof.
- prodekan za poslovanje i međunarodnu suradnju dr. sc. Igor Živko, doc.
- prodekan za nastavu, studente i suradnju s gospodarstvom dr. sc. Nikola Papac, doc.

FAKULTET PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKIH I ODGOJNIH ZNANOSTI

"Sveučilište u malome" po vrsti, brojnosti, koncepciji studija i po broju studenata

Perspektiva je ulaganje u ljude, kadar, kvalitetan nastavni proces, kvalitetno obrazovanje nastavnih kadrova, istraživanje i znanost pomoću aktivnosti koje obuhvaćaju različita područja

Usvremenom svijetu koji sve više postaje društvo znanja i učećih organizacija obrazovanje postaje ključni čimbenik društvenoga, gospodarskoga i kulturnoga razvoja. Poseban naglasak stavlja se na izobrazbu stručnjaka koji rade u odgojno-obrazovnim ustanovama, bave se odgojem i obrazovanjem mladih naraštaja. Odgovarajući na stalno rastuće zahtjeve društvene zajednice u svijetu globalizacije, Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti, po samoj prirodi svojih studija, razvija se u najsloženiju sastavnicu Sveučilišta u Mostaru.

Spektar raznolikih programa
Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti čine četiri sastavnice: prirodoslovno-matematičke znanosti, odgojne znanosti, fizička kultura i glazbena umjetnost. Ovime Fakultet pokriva obrazovanje cjelokupnoga predškolskog i osnovnoškolskog nastavnoga kadra te cjelovitu skupinu prirodoslovno-matematičkih, sportskih i glazbeno-umjetničkih smjerova osnovnoškolskih i srednjoškolskih nastavnih zvanja. Stoga je Fakultet svojevrsno "sveučilište u malome" kako po vrsti, brojnosti, koncepciji studija koje pruža tako i po broju studenata (trećina svih studenata na Sveučilištu u Mostaru) i osoblja te od samih početaka nastoji uspostaviti i uspijeva održati sinergiju kvalitete i kvantitete.

Jasno koncipirani studiji s interdisciplinarnim pristupom odražavaju bolonjska načela pretečena u nastavne planove i programe. Širok spektar raznolikih programa i znanstvenih područja koja je moguće studirati na Fakultetu pruža mogućnost(i) za tematske kombinacije istraživanja i obrazovanja u preddiplomskom i diplomskom studiju. Studiji su organizirani po sustavu 3 + 2 i/ili 4 + 1, ovisno o studiju i usklađenosti s relevantnim inozemnim ustanovama visokoga obrazovanja, čime studenti stječu naziv prvostupnika i magistra struke.

Kada je riječ o fakultetskoj međunarodnoj suradnji, uključivanjem u europski sustav visokoga obrazovanja i odgovarajući zahtjevima koje ono nalaže, Fakultet se pridružio projektima međunarodne suradnje, poput Tempus MOTED, Erasmus Mundus, JoinEU-SEE, IPA... Razmjernom iskustava, poticanjem mobilnosti studenata te nastavnoga i administrativnog osoblja Fakultet prirodoslov-

no-matematičkih i odgojnih znanosti aktivan je sudionik suvremenih znanstvenih tijekova i aktualnih društvenih izazova. Nastavno osoblje i studenti uspješni su sudionici brojnih međunarodnih znanstvenih konferencija. Fakultet je i sâm bio domaćin više međunarodnih znanstvenih konferencija i simpozija, a nastavnici objavljuju međunarodno recenzirane tekstove u etabliranim časopisima i sudjeluju na međunarodnim znanstvenim skupovima. Također je organizator mnogih okruglih stolova iz različitih područja, kojima se potiču javne rasprave o aktualnim društvenim i ostalim pitanjima. Razmjenjivati ideje o odgovornosti znanstvenika, moći i granicama znanosti u okviru važnih, aktualnih društvenih pitanja na koja (istom) treba naći odgovore, rješavanja - stalna je zadaća Fakulteta. Uz promicanje i poticanje znanstvenoga i istraživačkog rada, Fakultet poseban naglasak stavlja na suradnju s društvenom zajednicom. Sukladno raznorodnosti i širini polja koja pokriva, Fakultet potiče studente na aktivno sudjelovanje u zajednici kroz razne aktivnosti i suradnju s brojnim odgojno-obrazovnim centrima te kulturnim, sportskim, umjetničkim i gospodarskim ustanovama. Ovakav rad, osim što pridonosi vlastitom profesionalnom i ljudskom razvoju samih studenata i napretku šire zajednice, vrednuje se kao obvezna aktivnost studenata za stjecanje predviđenih ECTS bodova.

Posebno izdvajamo uspjehe Akademskog sveučilišnog zbora, koji je Fakultet iznjedrio, i njegov studij glazbene umjetnosti te iznimne rezultate studenata fizičke kulture postignute na brojnim međunarodnim sportskim susretima. Sportske aktivnosti, glazbena zbivanja, ekološke akcije te svaki oblik dragovoljnog rada bliskoga polju njihova studiranja čini naše studente aktivnim dionicima nužnih društvenih promjena, ali i konkurentnim sudionicima sve zahtjevnijeg tržišta rada.

Fakultet posebnu pozornost pridaje i informiranju javnosti o svojim aktivnostima, projektima, istraživanjima i, dakako, nastavnom procesu. Nova Fakultetska web-stranica osmišljena je za jednostavnu uporabu i pružanje što više aktualnih obavijesti o svim područjima fakultetske svakodnevice. Omogućuje i izravno povezivanje s drugim sastavnicama Sveučilišta. Dizajn, interfece i internetska podrška stranice sukladni su sveučilišnoj strategiji potpore i marketinga. Fakultet ima i svoju internetsku televiziju, koja je dostupna na web-stranici, a zainteresiranima pruža uvid u važna fakultetska zbivanja, bilo da je riječ o akademskim programima i aktivnostima, društvenom životu ili drugim događajima. Baccajući pogled u prošlost, vrijedi istaknuti kako je Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti izravni sljednik najstarije svjetovne institucije u Hercegovini - Više pedagoške škole utemeljene 1950. godine. Viša pedagoška škola imala je dva odjela - matematiku - fiziku i biologiju - kemiju. Go-

Upravu Fakulteta čine

- dekan dr. sc. Mario Vasilj, red. prof.
- prodekanica za znanost i međunarodnu suradnju dr. sc. Zora Pilić, red. prof.
- prodekan za nastavu dr. sc. Marin Čorluca, izv. prof.
- prodekanica za financije dr. sc. Sanja Tipurić Spužević, doc.

Fakultet se usredotočuje na poticanje razvitka nastavnih i istraživačkih službi te službi podrške

Viša pedagoška škola prerasta u Pedagošku akademiju i proširuje se dvama novim odjelima - hrvatski i srpski jezik i povijest - zemljopis. Akademija se 1977., zajedno s Ekonomskim fakultetom, Pravnim fakultetom, Mašinskim fakultetom te odgovarajućim institutima, udružuje u prvo sveučilište na području Hercegovine, u Univerzitet "Džemal Bijedić". Ratne 1992. godine, kada Sveučilište mijenja službeni jezik i naziv u Sveučilište u Mostaru, Pedagoška akademija preimeuje se u Pedagoški fakultet koji se tada proširuje novim pripadajućim filološkim i humanističkim odsjecima, po hrvatskome nastavnom planu i programu.

Europska kretanja

Akademске godine 2005./2006. Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti, zajedno s Filozofskim fakultetom, izdava se iz zajedničke matice, iz Pedagoškoga fakulteta, u samostalnan fakultet. Od tada se na njemu provodi bolonjski proces studiranja, čime se pridružuje suvremenim europskim kretanjima i u skladu s promjenama načina života i potrebnih zanimanja u društvu otvara nove studije. Zbog konstantnog rasta i razvitka, Fakultet ima tendenciju iznjedriavanja novih fakulteta, poput Kineziološkoga, Prirodoslovno-matematičkoga, Fakulteta odgojnih znanosti i Glazbene akademije. Osim toga, ovaj je Fakultet također bio inicijator otvaranja Farmaceutskog fakulteta i Instituta za turizam i zaštitu okoliša na kojemu znanstvenici i istraživači, uključeni u nastavni proces, provode različita istraživanja, sudjeluju u projektima te potiču i promiču turističke vrijednosti i bogatstva Hercegovine. Perspektiva je ulaganje u ljude, kadar, kvalitetan nastavni proces, kvalitetno obrazovanje nastavnih kadrova, istraživanje i znanost pomoću aktivnosti koje obuhvaćaju različita znanstvena područja, uz stalno povezivanje nastave i istraživanja, suvremenih istraživačkih i nastavnih metoda i pristupa obrazovanju. Kako bi se postigao taj cilj, Fakultet se usredotočuje na poticanje razvitka nastavnih i istraživačkih službi te službi podrške. Pritom vodi računa o unutarnjoj evaluaciji kao privedu vanjske evaluacije imajući u vidu međunarodne standarde. U akademskoj godini 2011./2012. na Fakultetu prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti na dvanaest (12) studijskih grupa ima više od 3000 studenata. ●

FAKULTET STROJARSTVA, RAČUNARSTVA I ELEKTROTENIKE

Znanjima ćemo **povećavati konkurentnost** gospodarskih subjekata na globalnom tržištu

Upravu Fakulteta čine
dekan
dr. sc. Željko Stojčić, izv. prof.
prodekan za znanost
dr. sc. Remzo Dedić, red. prof.
prodekan za nastavu
dr. sc. Boris Crnokić, doc.

Vizija FSRE-a je postati moderna, autoritativna institucija uključena u zajednički visokoškolski europski prostor

Sve je počelo daleke 1959. godine Zakonom Izvršnog vijeća NR BiH ("Službeni list NR BiH" od 11. studenoga 1959.) kojim je utemeljena Visoka tehnička škola mašinske struke (VTS MS), preteča današnjega Fakulteta. Iz spomenutoga zakona, kao i iz naše stvarnosti, vidljivo je kako je od početka pa do danas Fakultet bio usko povezan s gospodarstvom i ukupnim društvenim okruženjem, tako da su njegovu fizionomiju i napredak uvjetovale aktualne potrebe razvika Mostara, Hercegovine i šire regije. Postojanje i neprekidni rast Fakulteta strojarstva i računarstva Sveučilišta u Mostaru tijekom proteklih pedeset i tri godine najpotpunije svjedoče o afirmaciji uloge namijenjene ovoj visokoškolskoj ustanovi, o ispunjenosti njezine obrazovne i znanstvene funkcije. Nakon osnivanja ova je ustanova doživljavala različite transformacije te organizacijske i pravne ustroje. Godine 1976. postaje samostalna visokoškolska ustanova pod imenom Mašinski fakultet u sastavu tadašnjega Univerziteta "Džemal Bijedić". Godine 1992. mijenja ime u Strojarski fakultet.

Nova stranica povijesti
Fakultet je akademске godine 2002./2003. okrenuo novu stranici svoje povijesti. Pokrenut je studij računarstva uz postojeći studij strojarstva, što je uvjetovalo i promjenu naziva u Fakultet stro-

jarstva i računarstva Sveučilišta u Mostaru. Danas, kad je svijet ovisan o tehnici, više nego ikada dolazi do izražaja svrsishodno i pravedno prilagođivanje visokoga obrazovanja potrebama društva općenito. Otvaranjem studija računarstva i osuvremenjivanjem studija strojarstva, poštujući načela Bolonjske deklaracije, Fakultet u kontinuitetu nastoji odgovoriti izazovima nadolazećega vremena. Prateći trendove u visokom obrazovanju, ali i društvu općenito, te u skladu s potrebama tržišta, u akademskoj godini 2016./2017. pokrenut je i preddiplomski studij elektrotehnike, a u skladu s time, u studenome 2017. godine Fakultet mijenja ime u Fakultet strojarstva, računarstva i elektrotehnike. Preddiplomski studij elektrotehnike ima za cilj obrazovanje stručnjaka sposobnih za razvitak gospodarskih djelatnosti temeljenih na elektrotehnici koji će biti u stanju prilagoditi se stalnim promjenama u području elektrotehnike. Potrebno je istaknuti kako je studij elektrotehnike pokrenut uz veliku potporu Republike Hrvatske. Vlada RH je financijski potpomogla opremanje modernih laboratorija iz područja elektrotehnike, dok su srodni fakulteti iz RH (FER Zagreb, FESB Split i FERIT Osijek), kao i prilikom pokretanja studija računarstva 2002. godine, pružili nesebičnu stručnu i kadrovsku potporu.

Fakultet je postao prepoznatljiv i cijenjen po organiziranju konferencija - počevši još od prvih, kao što je "Proučavanje i mjerenje rada" (1979.) do već afirmirane "Upravljanje poslovnim sustavima - UPS" (prva 1997. godine) u suradnji s međunarodnom asocijacijom DAAAM International Vienna iz Beča.

Vizija i pristup
Danas Fakultet strojarstva, računarstva i elektrotehnike, kao registrirana visokoškolska institucija u okviru Sveučilišta u Mostaru, svoju ulogu realizira kroz tri edukacijska ciklusa (preddiplomski, diplomski i poslijediplomski), te istraživanja čiji je cilj oplemenjivanje procesa obrazovanja i provedba rezultata u gospodarstvu. Znanju se na Fakultetu pristupa kao glavnom resursu koji se diljeljenjem uvećava i obnovljivom izvoru čiji se potencijali rabe za održavanje konkurentne prednosti na tržištu. Sinergija ideja, znanja i novih tehnologija primjenjiva u obrazovnom i znanstveno-istraživačkom procesu, koja rezultira inovativnim gospodarstvom, put su potpunije afirmacije Fakulteta kao kompetentne visokoškolske ustanove.

Suvremeni smjerovi razvoja i tržišnog gospodarstva nametnuli su i na FSRE-u potrebu izražavanja i učinkovitijeg povezivanja znanstveno-istraživačkog rada i sustava obrazovanja na svim ra-

zinama. U više od 50 godina bogate tradicije jasno se kristaliziraju dva povijesna razdoblja u razvoju i izrastanju FSRE-a, koji kao važne odrednice determiniraju mjesto i ulogu Fakulteta u prošlosti, sadašnjosti i budućnosti. Prvo razdoblje od 1959. do 1990. karakteriziraju dva obrazovna stupnja i razvijen poslijediplomski studij, kao i izradba i obrana doktorskih disertacija. Osnovne značajke toga razdoblja bile su uska povezanost znanosti i obrazovanja s produktivnošću rada u gospodarstvu, kvalitetni kadrovi iz neposredne proizvodnje uključivani su u nastavnu djelatnost, djelovanjem sveučilišnog nastavnika učinkovito su integrirane znanstvene i nastavne aktivnosti, kvalitetni kadrovi iz neposredne proizvodnje uključivani su u nastavnu djelatnost, politikom oslanjanja na vlastite kadrove i uspješnom strategijom opremanja laboratorija najsuvremenijom opremom Fakultet se afirmirao kao prestižna visokoškolska ustanova na području bivše države. Vrijeme od 1990. do danas drugo je razdoblje u razvoju FSRE-a. Karakteriziraju ga tri obrazovna ciklusa (preddiplomski, diplomski i poslijediplomski) te više usmjerenja (dizajn konstrukcija, proizvodno inženjerstvo, industrijsko inženjerstvo i menadžment, mehatronika, sigurnost i zaštita na radu). Povijest Fakulteta strojarstva i računarstva obilježena je i vrlo bogatom i plodnom izdavačkom djelatnošću. U mnoštvu udžbenika, stručnih knjiga i znanstvenih publikacija ističu se i monografska izdanja koja prate stasanje i rast Fakulteta, među kojima su "Naših dvadeset godina (1959. - 1979.)", "Mašinski - Strojarski fakultet u Mostaru (1959. - 1989.)", "Četrdeset godina Strojarskog fakulteta u Mostaru (1959. - 1999.)", "Pedeset godina Fakulteta strojarstva i računarstva Sveučilišta u Mostaru (1959. - 2009.)", "U godinama s početka ovoga stoljeća". Zahvaljujući planskoj nabavi dijela opreme za istraživanje i kompjuterizaciji nastavnoga procesa te istraživačke djelatnosti, na FSRE-u se intenzivira znanstveno-istraživački rad, što je rezultiralo povećanim brojem znanstveno-istraživačkih projekata. Kao važno priznanje za ukupnu djelatnost, FSRE je izabran na međunarodnom javnom pozivu kao nositelj izradbe Strategije razvoja industrije u FBiH. Za potpunije spoznavanje unutarnje strukture Fakulteta i njegovih značajki važne su publikacije pod nazivom "ECTS vodič studija", među kojima se ističe "Informacijski paket - ECTS vodič kroz preddiplomsku i diplomsku studije". Vizija FSRE-a je postati moderna, autoritativna visokoškolska institucija koja će biti uključena u zajednički visokoškolski europski prostor, što uključuje spremnost na razmjenu rezultata istraživanja te isticanje želje za partnerstvom s različitim gospodarskim subjektima. U realnom vremenskom roku FSRE će obrazovati studente spremne za dizajn proizvoda i suvremenu proizvodnju, koji će svojim znanjima povećavati konkurentnost gospodarskih subjekata na globalnom tržištu.

*ZNANJU SE NA
FAKULTETU
PRISTUPA KAO
GLAVNOM
RESURSU KOJI
SE UVEĆAVA
DIJELJENJEM I
OBNOVLJIVOM
IZVORU ČIJI SE
POTENCIJALI
RABE ZA
ODRŽAVANJE
KONKURENTNE
PREDNOSTINA
TRŽIŠTU*

FAKULTET ZDRAVSTVENIH STUDIJA

Fakultet želi ponuditi programe **usmjerene prema studentu**

Današnji Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Mostaru osnovan je 2000. godine pod nazivom Visoka zdravstvena škola odlukom Upravnog vijeća Sveučilišta u Mostaru o osnutku Visoke zdravstvene škole Sveučilišta u Mostaru. Zbog izražene potrebe za višim razinom obrazovanja, 2008. godine tadašnje Fakultetsko vijeće Visoke zdravstvene škole Sveučilišta u Mostaru usvaja novi Statut i uz suglasnost osnivača, Upravnog vijeća Sveučilišta u Mostaru, postaje Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Mostaru.

Upravu Fakulteta čine
dekan
dr. sc. Ivan Vasiljić, red. prof.
prodekan za znanost
dr. sc. Dragan Babić, izv. prof.
prodekan za nastavu
dr. sc. Vajdana Tomić, izv. prof.

Studiji i planovi
Iste, 2008. godine usvajaju se nastavni planovi i programi sveučilišnih diplomskih studija za studije sestinstva, fizioterapije i radiologije po bolničkom programu (3 godine, 6 semestara, 180 ECTS bodova za stjecanje naziva sveučilišnog prvostupnika uz naznaku struke s obzirom na konkretan studij), kao i Pravilnik o preddiplomskom studiju. Nastavni planovi i programi su urađeni na osnovi suvremenih saznanja o unapređenju obrazovanja zdravstvenih kadrova, a prema smjericama Europske zajednice i Münchenske deklaracije Svjetske zdravstvene organizacije. Također, 2008. usvojeni su i nastavni planovi i programi sveučilišnih diplomskih studija kliničke zdravstvene nege, kliničke fizioterapije, radiološke tehnologije (2 godine, 4 semestra, 120 ECTS bodova za stjecanje akademskog naziva magistra uz naznaku struke s obzirom na konkretan studij). Usvojen je i nastavni plan programa sveučilišnog preddiplomskog studija sanitarnog inženjerstva, koji se počinje izvoditi od akademске godine 2011./2012. Sveučilišni preddiplomski studij primjalstva usvojen je dvije godine poslije te traje 3 godine, 6 semestara, i broji 180 ECTS bodova za stjecanje akademskog naziva sveučilišnog prvostupnika primjalstva. Sveučilišni diplomski studij sanitarnog inženjerstva za stjecanje naziva magistra sanitarnog inženjerstva traje 2 godine, 4 semestra, i broji 120 ECTS bodova. Poslijediplomski doktorski studij zdravstvenih znanosti traje 3 godine, 6 semestara, i broji 180 ECTS bodova te se stječe akademska titula doktora zdravstvenih znanosti, a počeo se izvoditi u

Temeljna misija Fakulteta je kvalitetna izobrazba studenata svih profila zdravstvene struke na sveučilišnoj razini

Nastojimo obrazovati kompetentne zdravstvene djelatnike koji će znanjem unaprijediti medicinsku obrazovanje i znanost

akademskoj 2015./2016., kada je upisana prva generacija doktoranada na Fakultetu zdravstvenih studija Sveučilišta u Mostaru. Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Mostaru 2009. preseljava se u novu zgradu, smještenu u krugu Sveučilišne kliničke bolnice Mostar i u neposrednoj blizini Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru, koju je u cijelosti financirala Vlada Republike Hrvatske. Sveučilište u Mostaru usvaja novi Statut 2013. godine, kojim Fakultet zdravstvenih studija postaje ustrojbeno jedinica Sveučilišta, s djelomično integriranim funkcijama, a sve u skladu s odredbama novog Zakona o visokom obrazovanju Hercegovacko-neretvanske županije iz 2012. Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Mostaru danas je visokoobrazovna institucija i ustrojbeno jedinica u sastavu Sveučilišta u Mostaru, na kojoj se izvode sveučilišni preddiplomski - doktorski studij zdravstvenih znanosti. Misija Fakulteta zdravstvenih studija Sveučilišta u Mostaru sastoji se u nastojanju Fakulteta obrazovati kompetentne zdravstvene djelatnike koji će svojim znanjem unaprijediti medicinsku i zdravstvenu praksu, obrazovanje i znanost. Cilj Fakulteta je upisati izvrsne studente koji će razumjeti teorijske i praktične, psihološke, sociološke, ekonomske i kulturne čimbenike koji utječu na zdravlje i bolest; koji će biti spremni posvetiti se skrbi za svoje bolesnike, poduzeti potrebne postupke te pokazati suosjećanje prema bolesniku, biti teorijski i praktično osposobljeni za obavljanje zdravstvene nege i/ili zdravstvene prakse iz područja struke za koju su studirali. Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Mostaru želi ponuditi programe koji su usmjereni prema studentu, koji integriraju temeljne znanosti, izvrsno kliničko obrazovanje, stručne standarde i etička načela, primijeniti najbolje metode obrazovanja te prepoznati i nagraditi najbolje studente. Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Mostaru je međunarodno priznat fakultet za izvrsnost u obrazovanju,

znanstveno-istraživačkom radu i transferu znanja te primjenu na području biomedicine i zdravstva. Sveučilišni studijski programi su modularno organizirani za sve godine i smjerove studija, sukladno načelima Bolonjske deklaracije. Ishodni profil ovako osmišljenog programa je zdravstveni profesionalac sa širokom intelektualnom osnovicom koja omogućuje ispravno kliničko odlučivanje, koji raspolaže svim potrebnim kliničkim vještinama koje mu omogućuju samostalno izvršavanje svih procedura u svakodnevnoj praksi.

Sadašnjost i budućnost
Od niza novousvojenih stavova najvažnija je svijest o nužnosti

*NAJVAŽNIJA
JE SVIJEST O
NUŽNOSTI
UČENJA CIJELI
ŽIVOT I O
ETIČKOJ
DIMENZIJ
ZDRAVSTVENE
PROFESIJE, PO
KOJOJ SE ONA
RAZLIKUJE OD
SVIH DRUGIH
ZANIMANJA*

cjeloživotnoga učenja i o etičkoj dimenziji zdravstvene profesije, po kojoj se ona razlikuje od svih drugih zanimanja. Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Mostaru jedna je od najvećih i najutjecajnijih visokoškolskih ustanova ovoga tipa kako u BiH tako i u regiji, na kojoj se obrazuju sadašnji i budući zdravstveni djelatnici svih profila. Neke od njegovih najvećih vrijednosti su kompetentno nastavno osoblje koje čine lideri u svojim znanstvenim i stručnim područjima kako BiH i RH tako i u regiji, kvalitetna infrastrukturna potpora ostvarenju svih djelatnosti Fakulteta zdravstvenih studija te nastava usmjerena prema studentu, sukladna dogovorenim načelima i standardima međunarodne medicinske i zdravstvene edukacije. Posebno je potrebno istaknuti kako je Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Mostaru jedna od prvih visokoškolskih ustanova koje obrazuju zdravstvene djelatnike na sveučilišnoj, a ne na stručnoj razini te time svojim studentima omogućuje punu prohodnost kroz sve tri razine bolonjskog sustava studiranja, počevši od prvog ciklusa visokog obrazovanja i školovanja za akademski stupanj prvostupnika, preko drugog ciklusa za stjecanje znanja magistra struke, pa sve do trećeg ciklusa visokog obrazovanja i stjecanja akademske titule doktora znanosti. Iz navedenoga proizlazi njegova odgovornost za sadašnjost i budućnost školovanja zdravstvenih djelatnika, pa je sukladno tome temeljna misija Fakulteta kvalitetna izobrazba studenata svih profila zdravstvene struke na sveučilišnoj razini, kao i polaznika doktorskih studija, vrsnoga i kvaliteta stručnog i znanstvenog rada te trajna, aktivna skrb za zdravstvo i biomedicinsku znanost općenito.

FARMACEUTSKI FAKULTET

Farmaceutski fakultet osigurava kvalitetu studija s Farmaceutskim fakultetom u Zagrebu

Budućnost i napredak Fakulteta ovise o osiguranju kvalitete studiranja koja nije moguća bez vlastitoga prostora, stvaranja nastavnoga kadra...

Farmaceutski fakultet u Mostaru osniva se 2011. godine, čime se pridružuje obitelji Sveučilišta u Mostaru. Otvaranje ovakvog fakulteta imalo je strateško značenje kako za Sveučilište tako i za zdravstveni sustav uopće. Njegovo je poslanje školovanje i osposobljavanje stručnjaka kompetentnih za istraživanje, razvoj, pripremu, čuvanje, rukovanje i distribuciju lijekova, odnosno pružanje usluga na svim područjima farmaceutske djelatnosti, čime pozitivno doprinosi društvenoj zajednici u kojoj djeluje. Studiji farmacije u Bosni i Hercegovini postoje na sveučilištima u Sarajevu, Tuzli i Banjoj Luci. Međutim, broj magistara farmacije što su ih iznjedrili spomenuti fakulteti nije bio dovoljan kako bi zadovoljio potrebe i zahtjeve brzog razvoja farmaceutske industrije te se javio deficit tih stručnjaka, zbog čega su nerijetko "posuđivani" iz zemalja u okruženju ili je njihov posao obavljao needucirani kadar.

Od inicijative do realizacije
Sveučilište u Mostaru jedino je boscanskohercegovačko sveučilište s hrvatskim planom i programom te nastavom na hrvatskome jeziku, a s obzirom na nedostatak magistara farmacije te teritorijalni i politički

ustroj države, nametnula se potreba za Farmaceutskim fakultetom i na mostarskom Sveučilištu. Već je ranije postojala inicijativa Fakulteta prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti i Medicinskoga fakulteta u Mostaru da se osnuje Farmaceutski fakultet, a podržavale su je županije, osnivači Sveučilišta u Mostaru, no zbog objektivnih razloga nije realizirana. Ponovna inicijativa o pokretanju Farmaceutskog fakulteta dolazi u vrijeme kada se javlja deficit magistara farmacije u županijama s hrvatskom većinom. Nastojanja i napori naposljetku su urodili plodom kada je Upravno vijeće Sveučilišta u Mostaru na prvoj konstituirajućoj sjednici 10. svibnja 2011. donijelo odluku o osnivanju Farmaceutskog fakulteta. Nakon pribavljene suglasnosti županija, osnivača Sveučilišta u Mostaru, te upisa u sudski registar, Farmaceutski fakultet pravno postoji od srpnja 2011. godine. Konceptcija razvika i misija Sveučilišta u Mostaru oslanja se na tradiciju europskih sveučilišta, posebice onih u Republici Hrvatskoj, što znači da su nastavni planovi i programi usuglašeni s planovima i programima odgovarajućih eu-

Upravu Fakulteta čine

- dekanica dr. sc. Monika Tomić, red. prof.
- prodekan za nastavu dr. sc. Juraj Geber, red. prof.
- prodekan za znanost dr. sc. Ivica Brzić, red. prof.
- prodekan dr. sc. Danijel Pravdić, izv. prof.

ropskih sveučilišta usklađenih s načelima Bolonjske deklaracije. Zbog suvremenoga pristupa planu i programu, oblicima nastave i znanstvenoistraživačkoj orijentaciji, Farmaceutski fakultet osigurava kvalitetu i istovrsnost studija s Farmaceutskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu te usporedivost sa sličnim programima u Europi. Tako nastavni plan i program Farmaceutskog fakulteta prati osnovnu ideju koja u konačnici štiti Farmaceutski fakultet od negativnih učinaka nesrednosti intelektualnoga prostora u Bosni i Hercegovini. Farmaceutski fakultet nudi program koji je usmjeren na studenta, koji integrira temeljne znanosti, izvrsno obrazovanje, stručne standarde i etička načela te priprema studente za sve izazove što ih postavlja moderna farmacija. Cilj je Fakulteta osigurati kontinuirano obrazovanje i osposobljavanje studenata, budućih ljekarnika, koji će pridonositi zdravstvenoj zaštiti pacijenata služeći se sredstvima i metodama farmaceutske i srodnih prirodnih znanosti. Studenti farmacije stječu znanja i vještine za aktivno sudjelovanje u promociji zdravlja, prevenciji i liječenju bolesti.

Novoutemeljenom fakultetu neobičajno su pomoć pružili Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti te Medicinski fakultet Sveučilišta u Mostaru. Omogućili su prostor i nastavni kadar za izvođenje nastave, što je bilo ključno za prve korake i razvoj Fakulteta. Danas se dio nastave i laboratorijskih vježbi, koji je vezan uz medicinske predmete, izvodi na Medicinskom fakultetu, dok se ostala nastava izvodi u predavaonicama i laboratorijima FPMOZ-a u Mostaru. Naravno, razmišlja se i o samostalnom objektu za Farmaceutski fakultet. Nastavu na Farmaceutskom fakultetu održavaju nastavnici sa Sveučilišta u Mostaru. Riječ je o dvadesetak mladih i ambicioznih osoba koje omogućuju da se nastavni proces odvija u skladu s postavljenim ciljevima i zacrtanim planom. Farmaceutski fakultet sklopio je ugovor o suradnji s Farmaceutskim fakultetom u Zagrebu. Vodstvo i profesori toga fakulteta pružili su nam veliku potporu. Ne smije se zaboraviti ni druge profesore bez kojih bi izvođenje nastave i stvaranje kvalitetnoga domaćeg kadra bilo nemoguće.

Usklađenost s Europom

U akademskoj godini 2011./2012. na Farmaceutski fakultet upisano je 20 studenata. Prvi naraštaj magistara farmacije promoviran je u listopadu 2016. godine, a gotovo svi studenti, zbog zahtjeva tržišta rada, odmah nakon završetka studija pronašli su zaposlenje. Studij čine 52 obvezna kolegija sa seminarima i/ili vježbama iz obveznih kolegija. Diplomski studij farmacije provodi se kao jedinstveni studij i traje 5 godina, odnosno 10 semestara, a pohada se kao redoviti studij. Zasebnu cjelinu čini stručna praksa koja se odvija kroz sve studijske godine. Nastavni planovi sadrže ECTS bodovni sustav (European Credit Transfer System) koji omogućava mobilnost studenata i nastavnika u usklađenom sustavu visokoškolske naobrazbe u Europi. Ukupne obveze studenta u nastavi mogu biti najviše 30 sati tjedno. Student koji završi redoviti program Farmaceutskog fakulteta osigurava za 10 semestara 300 ECTS bodova ili 30 ECTS bodova po semestru te obranom završnog diplomskog rada stječe naziv magistra farmacije.

Iako je Farmaceutski fakultet na početku svoga puta, barem je financijski i prostorno ograničen, entuzijazma ne nedostaje ni kod nastavnika ni studenata. Silnim trudom, zalaganjem i voljom studenata Farmaceutskog fakulteta u Mostaru svjetlo dana ugledao je i studentski list "Placebo". Oprema se i knjižnica Farmaceutskog fakulteta, u skladu s trenutnim uvjetima i mogućnostima. Budućnost i napredak Fakulteta ovise o osiguranju kvalitete studiranja koja nije moguća bez vlastitoga prostora, stvaranja nastavnoga kadra, znanstvenoistraživačke djelatnosti i međunarodne suradnje. Stoga se u ovom ključnom razvojnog trenutku nadamo potpori svih relevantnih institucija koje mogu pomoći da se glavni ciljevi Farmaceutskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru ostvare.

FILOZOFSKI FAKULTET

Neprestano usavršavati studijske programe, ali i unaprijediti odnose studenata i nastavnika

Filozofski fakultet članica je Sveučilišta u Mostaru, jedinoga sveučilišta u Bosni i Hercegovini na kojemu se nastava izvodi na hrvatskome jeziku. Riječ je o znanstvenoj i visokoškolskoj ustanovi koja obrazuje studente u tri nastavna ciklusa (preddiplomskom, diplomskom i poslijediplomskom) na 17 studija iz različitih područja društvenih i humanističkih znanosti. Nastava se izvodi u skladu s načelima Bolonjske deklaracije. Odabran je sustav studiranja 3 + 2 + 3.

Bogatstvo programa

Odlukom Upravnoga vijeća iz ožujka 2005. godine dotadašnji Pedagoški fakultet podijeljen je na Fakultet filozofsko-humanističkih znanosti i Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti. Fakultet filozofsko-humanističkih znanosti 21. ožujka 2007. preimenovan je u Filozofski fakultet. Fakultet danas ima 2900 upisanih studenata, 111 stalno zaposlenih djelatnika i više od 150 vanjskih suradnika. Na preddiplomskom i diplomskom nastavnom ciklusu 17 studija izvodi 47 studijskih programa. Tijekom jedne akademske godine ukupno se izvede 48.800 sati nastave.

Na preddiplomskom nastavnom ciklusu izvodi se 11 jednopredmetnih i 12 dvopredmetnih studijskih programa. Svi dvopredmetni studijski programi mogu se međusobno kombinirati, što zajedno čini 77 različitih studijskih programa. Svi preddiplomski studijski programi traju tri godine. Na diplomskom nastavnom ciklusu izvodi se 9 jednopredmetnih i 12 dvopredmetnih studijskih programa koji se također svi mogu međusobno kombinirati. Tako na diplomskom studiju postoje 83 studijske skupine. Diplomski studijski programi traju dvije godine. Na poslijediplomskom ciklusu izvodi se poslijediplomski doktorski studij Jezici i kulture u kontaktu koji pokriva područje humanističkih i društvenih znanosti. Studij se izvodi kroz dva modula: modul Jezik i modul Kultura. Svaki se modul dijeli na smjerove. Modul Jezik obuhvaća sljedeće smjerove: anglistiku, germanistiku, kroatistiku i latinski jezik. Modul Kultura obuhvaća sljedeće smjerove: filozofiju, povijest, informacijske i komunikacijske znanosti te smjer interdisciplinarne društvene znanosti. Filozofski fakultet ima i svoje dislocirane odjele u Orašju i Brčkom. U Orašju djeluju Studij engleskoga jezika i književnosti te Studij socijalnoga rada. U dislo-

*PODIĆI RAZINU
KVALITETE
NASTAVNOGA
PROCESA TE
STUDENTIMA
OMOGUĆITI
POSTIZANJE
VIŠEGA
STUPANJA
ZNAJANJA*

ciranom odjelu u Brčkom izvodi se Studij odnosa s javnošću. Uz navedene studije na Filozofskom fakultetu izvodi se Program za stjecanje nastavničkih kompetencija. Filozofski fakultet uključen je u nekoliko programa mobilnosti, kako studenata tako i nastavnoga osoblja. Ovdje pripadaju CEEPUS III program Erasmus Mundus Joineu-SEE. Više godina postoji i uspješna suradnja s DAAD-om (Njemačka služba za akademsku razmjenu studenata), KAAD-om (Katolička akademska služba za razmjenu stranaca) te OeAD-om (Austrijska akademska služba za razmjenu), a od akademske 2016./2017. godine započela je mobilnost kroz Erasmus+ program. Filozofski se fakultet isti-

Upravu Fakulteta čine

- dekan dr. sc. Ivica Musić, izv. prof.
- prodekan za nastavu dr. sc. Marko Odak, doc.
- prodekan za znanost dr. sc. Mate Buntić, doc.
- prodekanica za međunarodnu i međusveučilišnu suradnju dr. sc. Ružica Zeljko Zubac, izv. prof.

Fakultet želi osigurati financijsku stabilnost i povećati broj kvalitetnih projekata koji će biti dodatni izvor financiranja

će i znanstvenom djelatnošću i organiziranjem brojnih međunarodnih znanstvenih konferencija te objavljivanjem znanstvenih publikacija. U tom okviru organizira se i redovita godišnja znanstvena konferencija "Identiteti, kulture i jezici" koja se bavi aktualnom problematikom društvenih i humanističkih znanosti. Od 2010. godine od danas Fakultet je potpisao 15 sporazuma o suradnji s raznim institucijama kao što su Arhiv Bosne i Hercegovine, Zavod za školstvo, Zavod za zdravstveno osiguranje HNŽ-a, Narodna knjižnica HNŽ-a, razne medijske kuće itd. Filozofski fakultet objavljuje časopise Hum, Kultura komuniciranja i Hercegovina te godišnjak Identiteti – kulture – jezici.

Kroz sustav se organizira, koordinira i provodi postupke vrjednovanja i razvija unutarnje mehanizme osiguravanja i unapređenja kvalitete na razini Fakulteta. Na fakultetu djeluje deset službi i ureda. To su Služba za pravne, kadrovske i opće poslove, Studentska služba, Financijsko-knjigovodstvena služba, Tehnička služba, Arhiv fakulteta, Služba za informatičku potporu, Ekonomsko-organizacijska služba, Služba za nastavu, Ured za projekte i međunarodnu suradnju i Ured za odnose s javnošću. Knjižnični fond Filozofskog fakulteta ima nešto više od 15.000 naslova i oko 7000 periodičnih izdanja iz različitih područja društvenih i humanističkih znanosti. Knjižnica Filozofskog fakulteta korisnik je knjižničnoga programa COBISS s uzajamnom bibliografsko-kataloškom bazom COBIB i lokalnim bazama podataka biblioteka sudionica, bazom podataka u knjižnicama COLIB, normativnom bazom podataka CONOR. Knjižnica trenutno ima pristup dvjema elektroničkim bazama podataka: SCI Direct i SCOPUS. Na Fakultetu također djeluju Medijski centar, Istraživački centar, Centar za politološka istraživanja te Savjetovništvo za studente i Alumni klub.

Pedagoško usavršavanje

Uz Studentski zbor, na Filozofskom fakultetu djeluje i nekoliko studentskih udruga: Hrvatski studentski politološki forum (HSPF), Udruga studenata socijalnoga rada ZAMFIS, Udruga studenata filozofije SOFOS, Udruga studenata odnosa s javnošću PRUMO, Udruga studenata novinarstva PRESS, Udruga studenata latinskoga jezika LUX, Udruga studenata psihologije Mentalist, Klub studenata povijesti "Filip Lastrić", Klub studenata hrvatskoga jezika "Franjo Milčević", Klub studenata informacijskih znanosti i Klub studenata engleskoga jezika i književnosti.

U razdoblju koje dolazi, fakultet ima za cilj podići razinu kvalitete nastavnog procesa na svim studijima i tako studentima omogućiti postizanje višega stupanja znanja i kompetencija, kao i omogućiti nastavnicima pedagoško usavršavanje. Žele neprestano usavršavati studijske programe usklađujući ih s izvrsnim programima u međunarodnim okvirima, ali i unaprijediti odnose studenata i nastavnika. Filozofskom fakultetu cilj je razviti i pružiti različite oblike cjeloživotnog obrazovanja, poticati izvrsnost u znanstvenom istraživanju, razvijati interdisciplinarnu i integriranu studijske programe potrebne društvu i gospodarstvu, kao i poboljšati međunarodnu suradnju te razmjenju znanstveno-nastavnog kadra i studenata. Fakultet želi osigurati financijsku stabilnost ponajviše sudjelovanjem u integracijskom procesu Sveučilišta, inzistirajući na modelu koji će jamčiti financijsku sigurnost Fakulteta i povećati broj kvalitetnih projekata koji će biti dodatni izvor financiranja.

GRAĐEVINSKI FAKULTET

Linearni sustav studiranja studenti su prepoznali kao realan i stimulativan

Još od 2000. godine na Fakultetu se redovito održavaju znanstvena i stručna predavanja pod nazivom "Znanstveni sati"

Fakultet studentima pruža mogućnost obrazovanja u svrhu zadovoljavanja suvremenih potreba arhitekture i urbanizma

Gradevinski fakultet Sveučilišta u Mostaru s radom je počeo 1. rujna 1978. godine, a službeno je registriran 11. svibnja 1979. godine. Osnovan je udruženom inicijativom vodećih stručnih i gospodarskih čimbenika naše regije toga vremena, a proistekom iz tada naraslih potreba za obrazovanjem kadrova građevinske struke i razvoja znanstveno-istraživačkoga rada iz područja građevinarstva.

Počeci i usklađivanje
Po osnutku je Gradevinski fakultet bio podstanar u prostorima drugih fakulteta, a potom je zakupljen dio prostorija u zgradi tadašnjeg Dačkoga doma i na taj način našlo se privremeno, prilazno rješenje za smještaja prostorija Gradevinskog fakulteta. Ovo privremeno, prilazno rješenje prostorija potrajalo je sljedećih trideset godina, tako da Gradevinski fakultet svoju novu zgradu dobiva tek 2008. godine. Naime, 2. veljače 2007. godine započela je izgradnja nove zgrade Gradevinskog fakulteta sredstvima koja je osigurala Vlada

Upravu Fakulteta čine

dekanica

prof. dr. sc. Maja Prskalo

prodekan za nastavu

prof. dr. sc. Željko Rožić

prodekanica za znanost

doc. dr. sc. Ivana Domljan

Republike Hrvatske, dok je svečano otvaranje zgrade održano 13. studenoga 2008. godine. Od osnutka Gradevinskog fakulteta pa do akademske godine 1988./1989. studij na Gradevinskom fakultetu trajao je osam semestara, a od spomenute akademske godine studij se produljuje na devet semestara, nakon čega se pristupa izradi diplomskog rada. Konstantan rast i razvitak Fakulteta prekinuo je rat. Rat je na našem Gradevinskom fakultetu ostavio mnogobrojne ožiljke. Od 1992. do 1994. godine nastava i ispiti prebacuju se najprije na Široki Brijeg, a zatim u Neum. Bez obzira na nemoguće uvjete za rad i veliki odljev nastavnika kadra, djelovanje Fakulteta prekinuto je samo u razdoblju od travnja do srpnja 1992. godine. U ratnom i poslijeratnom razdoblju dolazi do izmjena nastavnih planova i programa te njihova usuglašavanja s referentnim fakultetom, Gradevinskim fakultetom u Splitu. Zahvaljujući splitskom fakultetu i njegovim profesorima koji su u najtežim okolnostima dolazi

li u Mostar, često i pod udarom neprijateljskih granata, premostilo se najteže razdoblje u povijesti Gradevinskoga fakulteta. Kao i na cijelom Sveučilištu u Mostaru, od akademske godine 2004./2005. nastava je i na Gradevinskom fakultetu započela po novom sustavu usklađenom s načelima Bolonjske deklaracije. Od tada je nastava najvećim dijelom usklađena s referentnim Gradevinsko-arhitektonskim fakultetom iz Splita, odnosno s gradevinskim fakultetima unutar Delft Universityja iz Nizozemske i ETH Zürich iz Švicarske. Godine 2008. formirana je Udruga hrvatskih gradevinskih fakulteta koju čine gradevinski fakulteti iz Mostara, Osijeka, Rijeke, Splita i Zagreba. Udruga je registrirana u Zagrebu i preko nje se usklađuju nastavni planovi i programi te se regulira status nastavnika i studenata u okviru ostvarivanja suradnje između naznačenih pet gradevinskih fakulteta koji izvode nastavu na hrvatskom jeziku. Najznačajniji događaji koji se organiziraju pod vodstvom Udruge, počevši od 2013. godine, su skupovi mladih istraživača iz područja građevinarstva i srodnih tehničkih znanosti - Zajednički temelji. Izradeni su i zbornici sažetaka koji se mogu preuzeti pri službenoj mrežnoj stranici Skupa, a dostupni su pri Hrvatskoj znanstvenoj bibliografiji te Hrvatskom arhivu weba Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

Skupovi, znanost, projekti...
Još od 2000. godine na Gradevinskom fakultetu se redovito održavaju znanstvena i stručna predavanja pod nazivom "Znanstveni sati" - do sada su nastupili brojni predavači s domaćih i međunarodnih sveučilišta. Također su održani brojni znanstveni skupovi, okrugli stolovi, konferencije, među kojima vrijedi izdvojiti Međunarodni znanstveni simpozij "Modeliranje konstrukcija" koji je održan u studenome 2008. godine u povodu tridesete obljetnice osnivanja Gradevinskog fakulteta. U člancima s toga simpozija okupljeni su relevantni znanstvenici iz cijeloga svijeta kako bi se odabrana tema što cjelovitije obradila, a u radu međunarodnoga Znanstvenog odbora sudjelovali su znanstvenici iz dvadeset država sa šest kontinenata. Od 2008. godine uveden je linearni sustav studiranja. Danas se može s ponosom reći kako je to jedan od najuspješnijih koraka u organizaciji nastave, a studenti su ga prepoznali kao realan i stimulativan. Godine 2015. započeo je s radom Gradevinski istraživački centar koji funkcionira kao fakultetski alat u obavljanju stručnih poslova. Od međunarodnih projekata u kojima je sudjelovao Gradevinski fakultet nakon uspješno završenog FP7, IMPACTMIN treba izdvojiti dva IPA projekta: 1. IPA projekt prekogranične suradnje koji se bavi problemom

GODINE 2015. POČEO JE SRADOM GRAĐEVINSKI ISTRAŽIVAČKI CENTAR KOJI FUNKCIONIRA KAO FAKULTETSKI ALAT U OBAVLJANJU STRUČNIH POSLOVA

navodnjavanja Imotsko-bekijskog polja 2. projekta BALMAS u sklopu Programa IPA Adriatic strateški projekti koji se bavi problemom balastnih voda u Jadranskom moru. Potaknuti činjenicom da na prostoru Bosne i Hercegovine egzistiraju samo dva javna fakulteta (Arhitektonski fakultet Univerziteta u Sarajevu i Arhitektonsko-gradevinski fakultet Univerziteta u Banjoj Luci) koji proizvode kadrove iz područja arhitekture i urbanizma, od ove, akademske godine 2017./2018., uz potporu Arhitektonskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, pokrenuli smo novi preddiplomski studij arhitekture i urbanizma. Potreba za pokretanjem tog studija proizašla je iz činjenice kako su potrebe tržišta za ovim kadrovima velike te činjenice kako je zanimanje maturanata za navedanim studijima veliko. Gradevinski fakultet Sveučilišta u Mostaru ima namjeru pružiti svojim studentima mogućnost obrazovanja u svrhu zadovoljavanja suvremenih potreba arhitekture i urbanizma kod nas te zadovoljiti potrebe tržišta za kadrovima iz ovog područja. Zanimanje za ovaj studij je veliko, tako da se bez problema popuni upisnu kvotu od trideset studenata. Od ove je godine Gradevinski fakultet član Udruge hrvatskih studija arhitekture i urbanizma, što će studentima omogućiti lakše priznavanje diploma i moguću nastavak studiranja u Republici Hrvatskoj i inozemstvu. ●

MEDICINSKI FAKULTET

CILJ FAKULTETA JE OBRAZOVATI ZDRAVSTVENE DJELATNIKE S OPTIMALNIM ODNOSOM ZNANJA, VJEŠTINA, STAVOVA.

Medicinski fakultet u Mostaru utemeljen je 22. travnja 1997. godine. Fakultet je počeo s radom u prostorima tada Kliničke bolnice Mostar na različitim lokacijama. Prostoru su adaptirani i prenamijenjeni za rad Fakulteta u predavaonice, laboratorije, knjižnicu i dekanat s uredom studentske referade i računovodstvenim uredom. Početkom listopada 2007. godine otvorena je nova zgrada Medicinskog fakulteta.

Napredak u deset godina
Medicinski fakultet Sveučilišta u Mostaru jedini je na kojem je studij medicine na hrvatskom jeziku u Bosni i Hercegovini, na kojemu se obrazuje većina hrvatskih studenata medicine iz Bosne i Hercegovine na integriranom studiju medicine i doktorskome studiju iz biomedicine i zdravstva. Iz navedenoga proizlazi njegova odgovornost za sadašnjost i budućnost hrvatske medicine u Bosni i Hercegovini. U svim ostalim aspektima, poput nastavnoga plana i programa, u potpunosti je usklađen sa sličnim institucijama u Republici Hrvatskoj. Medicinski fakultet jedini je integrirani studij medicine na Sveučilištu u Mostaru i jedini provodi doktorske studije u području biomedicine i zdravstva. Do akademske godine 2003./2004. na Medicinskom fakultetu u Mostaru izvodio se samo studijski program medicine. Nakon prve generacije diplomanata na Medicinskom fakultetu akademske godine 2003./2004. ustrojava se i izvodi posljednjeprediplomski magistarski znanstveni studij "Medicinska skrb i javno zdravstvo". Zbog reformi u visokoškolskom obrazovanju akademske godine 2007./2008. što će studentima omogućiti lakše priznavanje diploma i moguću nastavak studiranja u Republici Hrvatskoj i inozemstvu. ●

Medicinski fakultet teži biti središte naprednoga znanja koje je umreženo u europsko okruženje

tacije izvan doktorskoga studija na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Mostaru i trajala je do lipnja 2012. godine. Sukladno bolonjskom procesu, na Medicinskom fakultetu organizira se i provodi doktorski studij biomedicine i zdravstva. U šestogodišnji studij medicine inkorporiran je liječnički staž. Unutar novog kurikula uvodi se stažiranje na petoj i šestoj godini studija, nakon položenih ispita iz područja stažiranja. Staž inkorporiran u nastavu je evaluiran s 30 ECTS bodova kako bi se kroz bolonjski proces svojim planom i programom približio nastavnom programu europskih fakulteta, čime se stječe lakši transfer i nastavak školovanja studenata. Prema odluci Znanstveno-nastavnoga vijeća, od akademske godine 2010./2011. ukida se završni ispit, no ostavljeno je prostora i vremena da se uvede strukturirani i kvalitetniji završni (diplomski) ispit. Kako se u posljednjih deset godina povećao broj domaćeg nastavnoga kadra, bilježen je značajan pomor broja znanstvenih projekata i objavljenih originalnih znanstvenih članaka. U okviru Medicinskog fakulteta organizirani su Morfološki laboratorij, Laboratorij za integrativnu biologiju i imunolo-

giju, Laboratorij za integrativnu fiziologiju i farmakologiju. Osnovan je Centar za stalno medicinsko usavršavanje, pod čijim je pokroviteljstvom organiziraju stručni tečajevi i Citogenetski laboratorij. U suradnji sa Sveučilišnom kliničkom bolnicom Mostar osnovan je Centar za medicinu spavanja. Na međunarodnoj razini Medicinski fakultet suraduje s međunarodnim institucijama biomedicinske orijentacije. Medicinski fakultet u Mostaru ima potpisane ugovore o suradnji s Medicinskim fakultetom Sveučilišta u Heidelbergu, Medicinskim fakultetom Biomedicinskoga sveučilišta Semmelweis u Budimpešti, Medicinskim fakultetom Sveučilišta u Ljubljani. Budući da se Fakultet razvijao, povećavao se obujam poslova u nenastavnom području. Pokazala se potreba za većim brojem administrativnog, stručnog i pomoćnog osoblja. U posljednjih deset godina, zbog povećanja obujma nastavnoga procesa, pokazala se potreba za većim brojem djelatnika. Na Fakultetu je angažirano 175 nastavnika koji čine nastavni i suradnički kadar te 23 nastavnika iz nastavnih baza (DZ). Ukupan broj nastavnoga i suradničkoga kadra

koji izvodi nastavu na Medicinskom fakultetu je 296. Temelj financiranja Medicinskog fakulteta u Mostaru je iz zajedničkog proračuna Sveučilišta u Mostaru na temelju ugovora s pet županija s hrvatskom većinom u Federaciji Bosne i Hercegovine koje financiraju Sveučilište. No, značajan dio sredstava financiranja Fakulteta su školarine za studij medicine, doktorski studij, stručne ekspertize te znanstveni projekti. **Napredno znanje**
Na Fakultetu se provodi sveučilišni integrirani (preddiplomski i diplomski) studij medicine, doktorski studij biomedicine i zdravstva te studij dentalne medicine. Medicinski fakultet Sveučilišta u Mostaru ne provodi stručne ni dislocirane studije. Medicinski fakultet Sveučilišta u Mostaru provodi studij medicine po integriranom studijskom programu u trajanju od šest godina. Podjela studijskog programa na preddiplomski i diplomski ciklus teško je primjenjiva na studij medicine. U srednjoeuropskim razmjerima, kojima tradicionalno hrvatska medicina pripada, nije uspješno definirana preddiplom-

Upravu Fakulteta čine

dekan

dr. sc. Milenko Bevanda, izv. prof.

prodekan

dr. sc. Ante Kvesić, izv. prof.

prodekanica

dr. sc. Violeta Šoljić, izv. prof.

prodekan

dr. sc. Danijel Pravdić, izv. prof.

prodekanica

dr. sc. Katarina Vukojević, izv. prof.

ska razina studija medicine s kompetencijama za rad u sustavu zdravstvene zaštite. Tijekom studija stječe se 360 ECTS bodova, a završetkom studija stručni naziv doktor medicine. Mobilnost studenata tijekom studiranja je moguća u sklopu programa Erasmus, no studenti tu mogućnost rijetko koriste. Stoga se program Erasmus pokazao neučinkovitim. Medicinski fakultet Sveučilišta u Mostaru na temelju odluke Senata od 2008. godine ustrojava i izvodi doktorski studij biomedicine i zdravstva iz znanstvenog područja biomedicine i zdravstva te pokriva znanstvena područja temeljne medicinske znanosti, kliničke medicinske znanosti, javnoga zdravstva i zdravstvene zaštite. Doktorski studij traje tri godine i završetkom doktorskoga studija stječe se 180 ECTS bodova. Doktorski studij temelji se na neposrednom znanstveno-istraživačkom radu studenta na doktorskog tezi. Na integrirani studij medicine prijavljuju se pristupnici koji su završili gimnaziju ili strukovnu školu medicinskih usmjerenja. Kvaliteta prijavljenih pristupnika je visoka, što se vidi iz prosječnih ocjena srednjoškolskoga obrazovanja, a uočena je i konzistentna kvaliteta pristupnika koji se upisuju na Medicinski fakultet. Cilj Medicinskog fakulteta u Mostaru je obrazovati zdravstvene djelatnike s optimalnim odnosom znanja, vještina, stavova, odgovornosti i etičnosti kako u znanstveno-istraživačkoj tako i u nastavno-obrazovnoj djelatnosti, a sve u svrhu promicanja zdravstvene djelatnosti, poboljšanja uvjeta i služenja zajednici na općoj i regionalnoj razini. Fakultet teži biti središte naprednoga znanja koje je umreženo u europsko okruženje s prihvaćenim europskim standardima i vrijednostima u području visokog obrazovanja. ●

PRAVNI FAKULTET

Planiraju se novi predmeti za tržište rada

Fakultet danas surađuje sa svim pravnim fakultetima u Republici Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, kao i s pravnim fakultetima u Sloveniji, Austriji, Italiji i Španjolskoj

Preteka pravnih fakulteta bile su pravne škole čiji se naziv veže uz utjecajne ideje nastale pod vodstvom znamenitih pravnika, a koje su dijelili njihovi suradnici i suvremenici.

Od Mostara do Viteza i Orašja Pravni fakultet Sveučilišta u Mostaru počeo je s radom 1971. godine kao Odjel Pravnog fakulteta Univerziteta u Sarajevu. Od 1977. godine Fakultet se osamostaljuje. Od početka djelovanja pa do danas kroz Fakultet je prošlo četrdeset i pet generacija.

Nekada su studenti iz Hercegovine pravnu izobrazbu stjecali najprije u vanjskim središtima, i to vrlo brzo nakon pojave prvih pravnih fakulteta, a potom i na školama na hrvatskim područjima.

Pravni fakultet u Sarajevu, kao najstariji pravni fakultet u BiH, utemeljen je 20. kolovoza 1946. i on je važan za današnji Pravni fakultet Sveučilišta u Mostaru. Naime, Pravni fakultet Sveučilišta u Mostaru kao Odjel Pravnog fakulteta u Sarajevu počeo je raditi 1971. godine, a kao samostalna visokoškolska ustanova Fakultet djeluje od 15. studenoga 1976. Kao članica Sveučilišta u Mostaru Pravni fakultet ustrojava i izvodi sveučilišne studije, znanstveni i visokostručni rad s područja pravnih znanosti.

Akademске godine 1998./1999. otvoren je Centar Pravnog fakulteta u Vitezu, a od akademske 2006./2007. i Centar Pravnog fakulteta u Orašju, gdje se studij ustrojava i izvodi za stjecanje VI/I stupnja stručne spreme (zvanje pravnik), a od akademske 2004./2005. i akademski stupanj magistra prava.

Od akademske godine 2001./2002. Pravni je fakultet izvodio poslijediplomski znanstveni magistarski studij "Bosna i Hercegovina i europsko pravo", i to u suradnji s pravnim fakultetima u Sarajevu, Banjoj Luci, Rijeci, Splitu, Osijeku te Fakultetom kriminalističkih nauka u Sarajevu. Od 2003. svake godine u lipnju Pravni fakultet organizira u Neumu Međunarodno savjetovanje pod nazivom "Aktualnosti građanskog i trgovačkog zakonodavstva i pravne prakse" na kojem izlažu ugledni referenti od Austrije do Makedonije, a Zbornik radova tiska se prije početka savjetovanja. Ove godine održano je već tradicionalno, jedanaesto savjetovanje, po čemu je Pravni fakultet poznat u regiji i šire.

Fakultet se, počevši od akademske godine 2012./2013., organizira u tri ciklusa, i to preddiplomski

*OD SVOGA
OSNUTKA PA
ZAKLJUČNO S
AKADEMSKOM
2012./2013. KROZ
MATIČNE
KNJIGE
STUDENATA
PROŠLO IH JE
VIŠE OD 22000,
TOČNIJE
UPISANA
SU 22004
STUDENTA*

studij u trajanju od četiri godine i stjecanje zvanja prvostupnika pravne struke, diplomski studij u trajanju od jedne godine i stjecanje zvanja magistra pravne struke, a također od akademske 2012./2013. trogodišnji doktorski studij iz šest smjerova (povijesni, državni, radno-upravni, kazneni, građanski i međunarodni) i stjecanje zvanja doktora pravnih znanosti. Fakultet unatrag 15 godina u Neumu svake godine organizira međunarodno savjetovanje "Aktualnosti građanskog i trgovačkog zakonodavstva i pravne prakse" koje okuplja eminentne znanstvenike iz navedenog područja te izdaje zbornik radova "Aktualnosti građanskog i trgovačkog zakonodavstva i pravne prakse". Fakultet planira u sljedećoj akademskoj godini aktualizirati nastavni plan i program s nizom novih predmeta potrebnih tržištu rada i također obogatiti sudskom praksom znanje svojih studenata. Bitno je istaknuti da je od osnivanja do danas Fakultet djelovao bez prestanka za vrijeme rata. U tijeku Domovinskoga rata

Upravu Fakulteta čine

- dekanica dr. sc. Sabrina Horović, red. prof.
- prodekan za financije dr. sc. Zvonko Miško, izv. prof.
- prodekanica za znanost i razvitak dr. sc. Snježana Pehar, izv. prof.
- prodekanica za nastavu dr. sc. Alena Jurić, izv. prof.

Fakultet je prošao kroz teško razdoblje. Ostao je bez velikoga broja nastavnika i suradnika, ali, uz veliku pomoć koju su pružili pravni fakulteti u Splitu i Osijeku, uspio je održati kontinuitet znanstveno-nastavnoga procesa. Zbog ratnih djelovanja Fakultet je ostao i bez svoga prostora, a znanstveno-nastavni proces odvijao se u Neumu i u Širokom Brijegu te u drugim objektima u Mostaru. Posebno je uništen fakultetski knjižni fond koji se postupno obnavlja. Akademske 1995./1996. Fakultet se vraća u svoje prostore. Od svoga osnutka pa zaključno s akademskom 2012./2013. kroz matične knjige studenata prošlo ih je više od 22.000, točnije upisana su 22.004 studenta, uključivši i centre u Vitezu i Orašju.

Bolonjski proces

Općenito, Pravni fakultet je visokoškolska ustanova specijalizirana za studij prava, završetak kojeg je u većini zemalja nužna pretpostavka za obavljanje pravnih zanimanja, a organizacijski je u pravilu dio Sveučilišta.

Najstariji je onaj u Bologni, gdje se izrastanje prvoga sveučilišta u povijesti potkraj XII. stoljeća usko vezuje upravo uz prethodnu tradiciju pravne pouke u privatnim pravnim školama koje postoje od druge polovine XI. stoljeća. U Bologni se, pod zaštitom cara i pape, predavalo kanonsko pravo i civilno, tj. rimsko pravo, obrađeno kroz rad glosatora. Bolonjski model organizacije studija i izučavanja prava, katkad uz izražene prilagodbe lokalnim uvjetima, proširio se i na druge fakultete te se zadržao do današnjih dana.

Do promjena u europskim zemljama dolazi uvođenjem načela tzv. bolonjskoga procesa koji teži postaviti zajedničke okvire sveučilišnoga obrazovanja u Europi kombinacijom američkoga i Humboldtova, tj. njemačkoga modela.

Studij se na Fakultetu izvodi pomoću predavanja, vježbi, seminara, praktične nastave, stručnih studentskih grupa, konzultacija, stručne prakse, sudjelovanjem studenata u stručnom i znanstvenom radu, zatim voditeljskim, odnosno mentorskim radom i stručnim ekskurzijama, a kao neobvezni oblik može se izvoditi i klinička nastava.

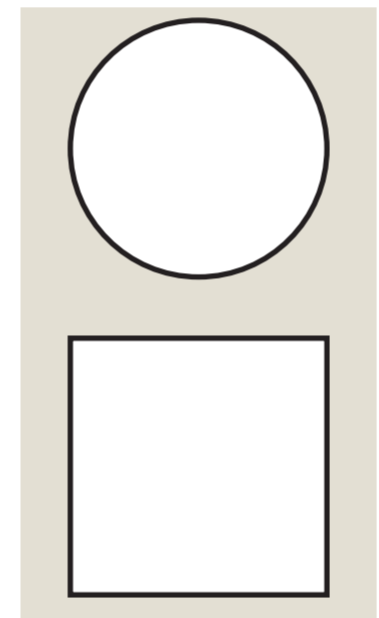
Dakle, kvadrat simbolizira prostor, a krug simbolizira vrijeme. Fakultet danas surađuje sa svim pravnim fakultetima u Republici Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, kao i s pravnim fakultetima u Sloveniji, Austriji, Italiji i Španjolskoj.

KAKO JE NASTAO SUM?

Novi logo Sveučilišta u Mostaru simbolizira i hrvatski identitet

Cijeli je logo jednobojan, samo je jedan kvadrat u središtu drukčiji, kao usvojeni simbol našega identiteta, jer je Sveučilište u Mostaru jedino javno sveučilište u BiH na kojem je službeni jezik hrvatski

Svaki se simbol može definirati kao prividno shvatljiv pojam koji sadrži drugi, oku nevidljiv, ali i ne-shvatljiv pojam koji se tumači kao transcendentna kategorija npr. visine, nadzemaljskoga, neizmjer-nog... Krug i kvadrat predstavljaju temeljne simbole.

Krug je simbol duhovnoga, nevidljivoga, transcendentnoga... Krug je proširena točka i od točke počinje "savršeno širenje". I točka i krug imaju zajednička simbolička svojstva kao što su savršenost, homogenost, odsutnost razlikovanja ili podjele... Kružno je gibanje savršeno, nepromjenjivo, bez početka, bez kraja i bez odstupanja. Ono simbolizira vrijeme, a vrijeme se definira neprekidnim i nepromjenjivim slijedom istovjetnih trenutaka. Krug simbolizira nebo kružnoga i nepromjenjivog gibanja. Nebo je simbol duhovnoga, nevidljivoga i transcendentnoga svijeta.

Kvadrat simbolizira nešto materijalno, opipljivo... Kvadrat je simbol zemlje u opreci s nebom, ali je također simbol stvorenoga univerzuma. Simbolizira zaustavljanje ili odabrani trenutak (zaustavljanje i učvršćenje povezuju se s uglatim oblicima i isprekidanim linijama). Kvadrat sadrži pojam mirovanja i ukrućenja, odnosno učvršćenja u savršenstvu. Kvadrat je temeljni oblik prostora (u njemu se iscrta va geometrija, svi projekti, velike građevine...).

Dakle, kvadrat simbolizira prostor, a krug simbolizira vrijeme. Fakultet danas surađuje sa svim pravnim fakultetima u Republici Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, kao i s pravnim fakultetima u Sloveniji, Austriji, Italiji i Španjolskoj.

kvadrat zemaljsko. Temeljni oblik za definiranje prostora i detalja unutar njega je četverokutan oblik. Na njemu je temeljena većina građevina kroz povijest, piramide, žrtvenici, hramovi, gradovi, vojne utvrde... Krug je znak ishodišnog jedinstva i znak neba. Krug je i lik nebeskih ciklusa, znak je sklada, pa se arhitektonske norme često temelje na razdobi kruga. U kompoziciji su važni simetrija i proporcije. Povezivanje kruga i kvadrata uvijek upućuje na odnos neba i zemlje. Kvadrat predočuje zemlju, materijum i omeđenje, a krug nebo, beskra-j i sveobuhvatnost. O tome svjedoče brojna djela velikih umjetnika i znanstvenika koji su kroz savršena dva oblika spojili umjetnost, filozofiju i znanost.

Leonardo da Vinci, talijanski slikar, graditelj, matematičar, inženjer, izumitelj, glazbenik, kipar, mislilac..., bio je najveći genij renesanse. Leonardo da Vinci je čovjek koji utjelovljuje renesansni ideal svestrana čovjeka, višestruko nadarena i neutažive znatiželje i žudnje za novim spoznajama. Osim u umjetnosti, dao je doprinos u graditeljstvu, anatomiji, tehnici, botanici, geologiji, matematici, optici, mehanici, astronomiji, hidraulici, arhitekturi, urbanizmu... Kao znanstvenik, Leonardo se uzdizao iznad svih svojih suvremenika. Njegove znanstvene teorije, kao i njegove umjetničke inovacije, bile su temeljene na pozornom promatranju i preciznom dokumentiranju. Leonardo da Vinci utjelovljuje renesansni ideal svestrana čovjeka. Njegov crtež Vitruvijeva čovjeka prikazuje figuru muškarca u dva položaja koji se preklapaju, s raši-

Vitruvijev čovjek

renim rukama (u jednom položaju) te raširenim rukama i nogama (u drugom položaju), dok su oko njih opisani kružnica i kvadrat. Crtež i tekst koji ga prati nazivaju se "Zakonom proporcija" ili "Proporcijama čovjeka". Crtež se temelji na povezanosti idealnih ljudskih proporcija i geometrije (ljudska je figura osnovni izvor proporcija među klasičnim stilovima). Proračunat stav, precizni anatomske detalji i prije svega skladne proporcije, predstavljaju klasični ideal ljepote u Grčkom kanonu (pravilo po kojem su stari Grci pravili skulpture). Po njemu visina tijela odgovara visini sedam glava, širina tijela u ramenima jednaka je širini triju glava, tijelo se dijeli na četiri jednaka dijela linijama ispod grudi, na preponama i ispod koljena... Da-

kle, proporcija, simetrija i harmonija primjenjuju se u svim vrstama umjetnosti, posebice u arhitekturi. Osim Leonarda da Vincija, mnogi su svjetski znanstvenici i umjetnici koristili osnovne simbole u svome izričaju. Primjerice, glasoviti arhitekt Le Corbusier smjestio je sustav harmonije i proporcija u središte svoje filozofije i dizajna. Smatrao je kako je matematički poredak svemira blisko povezan uz zlatni rez i Fibonaccijev niz (Fibonacci je nadimak najvećega matematičara srednjega vijeka, rođenog u Pisi). Fibonaccijev niz na sličan način povezuje različite grane matematike, npr. kombinatoriku i teoriju brojeva, s dijelovima teorijske informatike, npr. kriptografije i algoritama za pretraživanje podataka. On ima značajne prednosti kod izvođenja osnovnih aritmetičkih operacija.

Prema riječima grčkoga filozofa Platona, kvadrat i krug u sebi apsolutni su temelj, temelj znanosti, temelj filozofije, temelj umjetnosti. Krug je neograničena linija, beskra-j, beskonačna vrtinja, vrijeme koje je beskonačno. Kvadrat je ograničena linija, znanstvena pravilnost, prostor i geometrija.

Prijelaz kvadrata u krug je prijelaz stvarne prostorne kristalizacije u nirvanu, u ishodišnu neodređenost. Također, to je prijelaz zemlje u nebo.

Krug i kvadrat mogu se dijeliti (na polovicu, pa na četvrtinu...), rotirati u svojoj simbolici, multiplicirati, a pri tome značenje simbola zadržava izvornu vrijednost.

Shema kvadrata iznad kojeg je luk (ili ispod kojeg je luk), odnosno odlomak kruga, ili koji se s lukom pro-

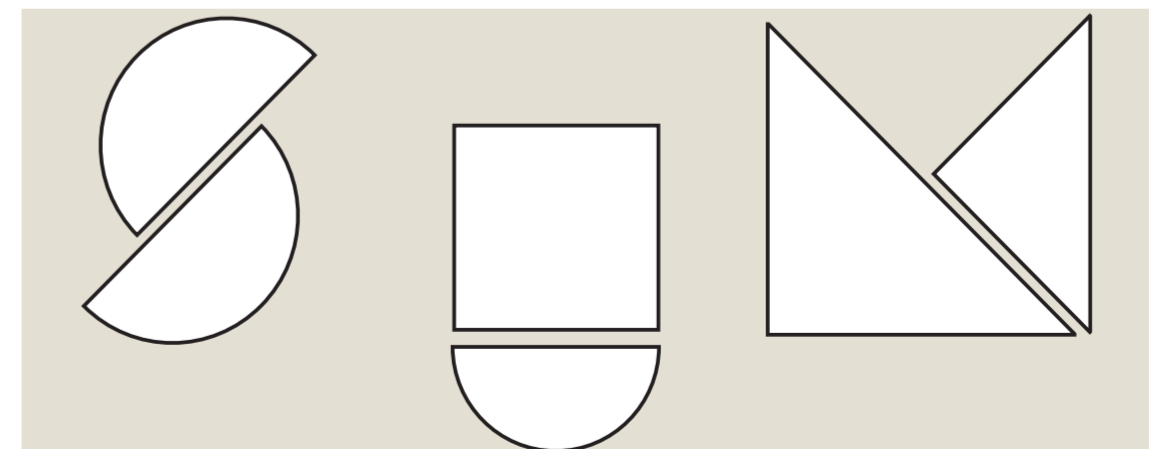
dužuje (slovo U), te struktura kocke i kupole materijaliziraju naznačenu dijalektiku zemaljskog i nebeskog, nesavršenog i savršenog. Ovakav složeni oblik dovodi do raskida ritma, crte i razine. On poziva na potragu za kretanjem, promjenom i novom ravnotežom. Simbolizira težnju za višim svijetom ili za razinom višega života. Postao je klasična slika slavoluka ispod kojeg prolazi pobjednički junak. U znanstvenom smislu junak je genij koji je riješio zagonetnoga srednjega vijeka, rođenog u Pisi). Junak je svetac koji je svladao niske težnje svoje prirode (niske porive zemaljskoga).

Značenje loga SUM nameće se samo po sebi povezivanjem pret hodno opisanih elemenata dobivenih iz osnovnih simbola. Suma je naš zbroj, zbroj naših fakulteta, suma znanja, zbroj vlastitih, ali i svjetskih vrijednosti (u otvor na posljednjem elementu sustavom lijevka ulazi znanje). Sve je to opisano i ispisano kroz nekoliko elemenata nastalih iz temeljnih simbola kvadrata i kruga. Ispisana je znanost, filozofija i umjetnost.

SUM (u engleskom jeziku također ima isto značenje kao suma u hrvatskom) međunarodno je puno prihvatljivija inačica za sveučilišnu novu domenu. Time bi se na najzravniji način povežali logi i domena, jer postaju jedno i međusobno se slijeđe, prepliću. Ova je domena svima prepoznatljiva i jasna, puno jasnija od (izvan lokalnih okvira) potpuno neprepoznatljive "sve-mo.ba".

U vizualnim prilozima ovoga teksta prikazane su, osim ispunjenih, i linijske inačice loga. Kao i ispunjeni elementi, također su i linijski dani na bijeloj podlozi, ali i na inverzan način (na plavoj podlozi). Inače, linijski znakovi loga (zbog neupadljivosti) mogu se u podlozi "vrtjeti" na različitim mjestima, notesima, blokovima, šalicama, majicama...

Cijeli je logo jednobojan, samo je jedan kvadrat u središtu drukčiji, kao usvojeni simbol našega identiteta, jer je Sveučilište u Mostaru jedino javno sveučilište u Bosni i Hercegovini na kojem je službeni jezik hrvatski. Sve ostalo na ovome logu je otvoreno, reducirano do kraja, globalno, a nadasve čisto i jednostavno (što je odlika svakoga modernog loga). Također, ovaj se logo zbog simboličke podloge u kvadratu i krugu može u budućnosti iščitavati u brojnim znanstvenim i umjetničkim simbolikama.

SUM JE KRATICA ZA SVEUČILIŠTE U MOSTARU
SUM SADRŽI HRVATSKU I ENGLESKU INAČICU, ODNOSNO
SVEUČILIŠTE UNIVERSITY MOSTAR